

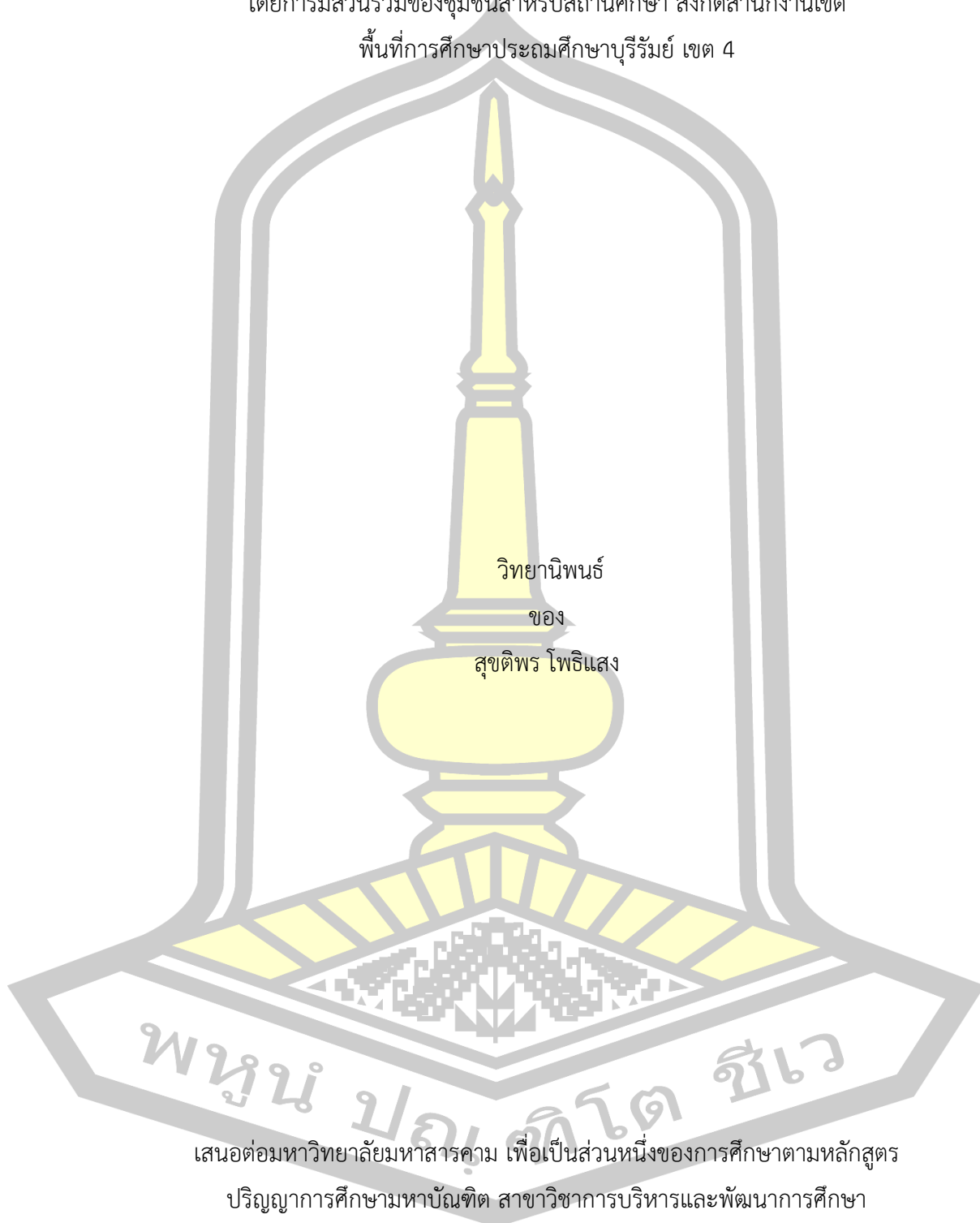
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

วิทยานิพนธ์
ของ
สุชาติพร โพธิแสง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มิถุนายน 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

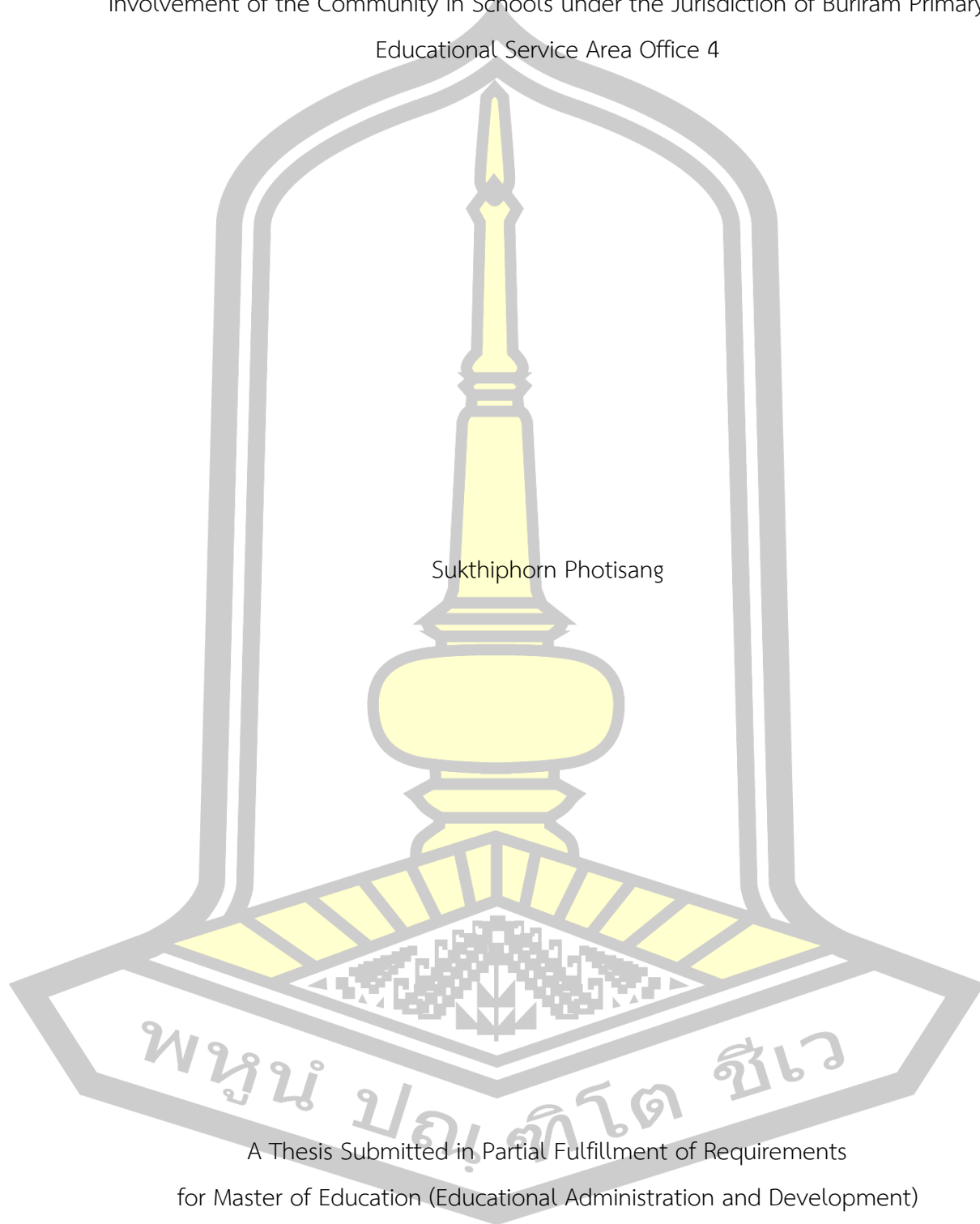
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มิถุนายน 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Guidelines for Operational Development on Student Assistance System with the
Involvement of the Community in Schools under the Jurisdiction of Buriram Primary
Educational Service Area Office 4

Sukthiphorn Photisang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

June 2025

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวสุชติพร โปธิแสง
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ชยากานต์ เรืองสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

.....
(ผศ. ดร. พลเดช เขาวรัตน์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4		
ผู้วิจัย	สุชาติพร โปธิแสง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2. เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 192 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling technique) ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ครูผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งสิ้น 3 คน จาก 3 สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และศึกษานิเทศก์ และจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อและการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วยทั้งหมด 5 ด้าน 35 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การมีส่วนร่วมของชุมชน

TITLE	The Guidelines for Operational Development on Student Assistance System with the Involvement of the Community in Schools under the Jurisdiction of Buriram Primary Educational Service Area Office 4		
AUTHOR	Sukthiphorn Photisang		
ADVISORS	Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2025

ABSTRACT

This research aims to: 1. to study the current situation, the desired situation, and the needs of the student support system administration by community participation for schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4. 2. to develop guidelines for the administration of the student support system by community participation for schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4. The research is divided into 2 phases: Phase 1; Study the current situation, the desired situation, and the needs for developing the administration of the student support system by community participation for schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4. A 5-level rating scale questionnaire was used to collect data from a sample of 192 administrators and teachers in charge of the student support system. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and the stratified random sampling technique was used. Phase 2; The Guidelines for developing the administration of the student support system by community participation for schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4. Data providers for the administration of the student support system by community participation, including 3 teachers in charge of the student support system from 3 schools with best practices, were selected using purposive sampling.

Data providers for evaluating the suitability and feasibility of the development guidelines for the administration of the student support system by community participation, including 5 experts comprising school administrators, teachers, and educational supervisors, were selected using purposive sampling. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that:

1. The current condition of the student support system administration, overall, was at a moderate level. The desired condition of the student support system administration, overall, was at the highest level. The needs for improvement and the order of needs for the student support system administration for schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, arranged by the mean from highest to lowest, were student screening on an individual basis, student promotion and development, knowing students on an individual basis, referrals, and prevention and problem-solving for students, respectively.

2. The guidelines for the student support system administration under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 consisted of 5 aspects and 35 guidelines. Evaluating the suitability and feasibility of the guidelines for the student support system administration under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 found that the guidelines were at the highest level of suitability and the overall feasibility was at the highest level.

Keyword : Guideline Development, Student Support System, Community Participation.

พหุ มุ ปร ณุ ทิ โต ชั เอง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เกิดจากความสนใจของข้าพเจ้าที่มีต่อการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาให้เป็นประโยชน์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากท่านคณาจารย์ผู้มีพระคุณ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายณัฐพล รักไทย นางนิศรา ไกรเพชร นางวิไลวรรณ สำโรงขุน นางพัชราภรณ์ ป้องคำสิงห์ นายชิตพิพัทธ์ สุขเกษม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยส่งผลให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายศิวานนท์ สวยสว่าง นางวรรณภา เครือคนโท นายวาทิต แสงจันทร์ นางเพียงพิศ ผ่องศรี นางสุภัชรา โตแยมบุญฤทธิ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ส่งผลให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณโรงเรียนบ้านหนองไผ่เบญจมิตร โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง และโรงเรียนปลาปากวิทยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ข้าพเจ้าได้เรียนรู้วิธีการทำงานและการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณภาพทำให้เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานของข้าพเจ้าต่อไปในอนาคต

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา รุ่น พ.35 เพื่อนพี่น้อง กัลยาณมิตรทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและแรงบันดาลใจที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ ส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือและความสนับสนุนของเพื่อนพี่น้องที่ช่วยให้ผลงานมีคุณภาพและสมบูรณ์มากขึ้น หวังว่าเราคงมีโอกาสที่จะร่วมงานกันอีกในอนาคต ขอขอบคุณอีกครั้งและขอให้ทุกคนจงโชคดีและประสบผลสำเร็จดังใจหวัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	37
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยในประเทศ.....	52
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56

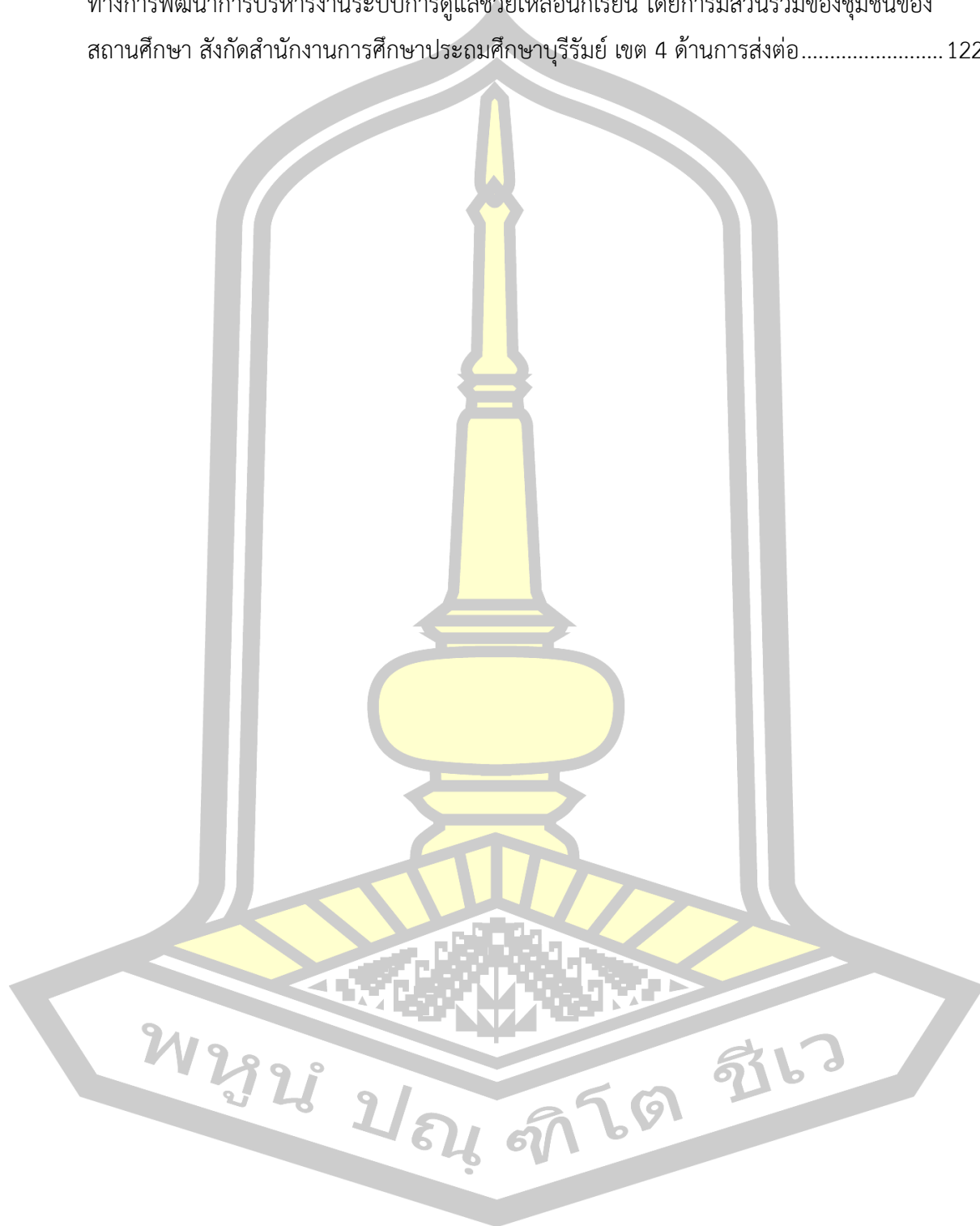
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ พัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	59
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	127
สรุปผล	127
อภิปรายผล.....	132
ข้อเสนอแนะ	135
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	145
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	148
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	175
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	180
ภาคผนวก จ ตัวอย่างภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	194
ประวัติผู้เขียน	198

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ขั้นตอนของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31
ตาราง 2 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน	46
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม	79
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนก รายชื่อ	80
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกรายชื่อ ...	82
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนจำแนก รายชื่อ	85
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จำแนกรายชื่อ	87
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ จำแนกรายชื่อ	89

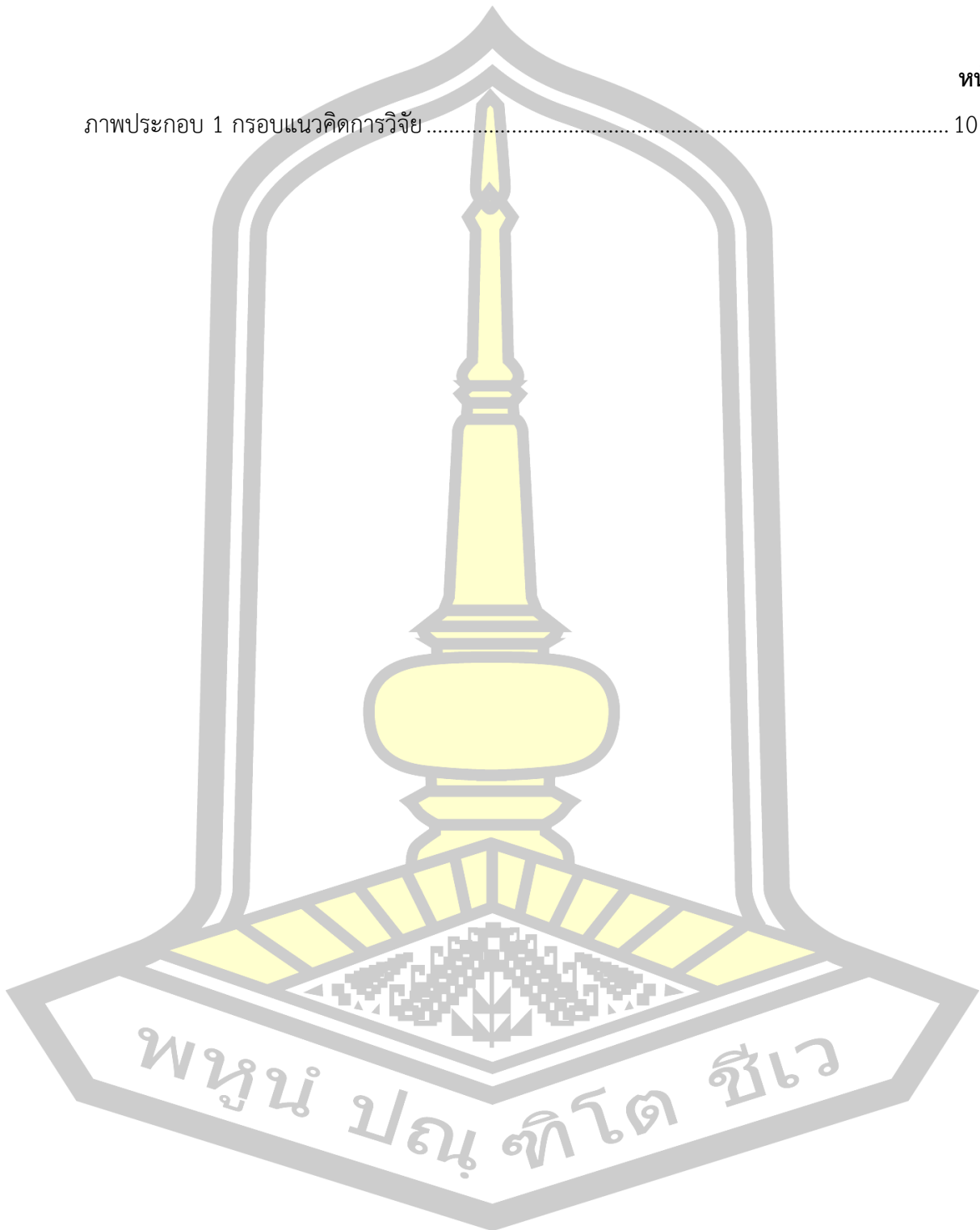
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ส่วนที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	90
ตาราง 10 แสดงผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices).....	93
ตาราง 11 แสดงการออกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากจากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	97
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม	104
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	105
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน	110
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน.....	114
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน	117

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว
ทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ..... 122

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกและภูมิภาคทั้งในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแบบก้าวกระโดด สภาพภูมิอากาศ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้าระดับภูมิภาคและระดับโลก รูปแบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงเศรษฐกิจของโลกเข้าด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดลดลงและเกิดสังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถีชีวิต รูปแบบเศรษฐกิจและปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย การศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะคุณลักษณะ สมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ชุมชนมีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์กลางที่ยึดเหนี่ยวทุกคน ทุกครอบครัว มารวมกันและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของประชาชน อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานที่ช่วยสร้างระบบในการจัดการตนเองให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน เป็นแหล่งสร้างและอนุรักษ์รากฐานทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ช่วยถ่วงดุลไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจนเกินไป มากไปกว่านั้นยังเป็นองค์กรที่ช่วยจัดระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้เกิดความเหมาะสม (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2560) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีคือ การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ โดยให้ชุมชนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพที่ดีของประชาชนผ่านการจัดการความรู้ด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างสุขภาวะที่พึงประสงค์ระหว่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ตลอดจนสังคมหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นอีกหลักสำคัญในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ การเติบโตของนักเรียนในวัยนี้ต้องได้รับการดูแลอย่างครอบคลุม ทั้งในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนจึงมีหน้าที่สำคัญในการติดตาม

เผื่อระวัง และส่งเสริมผู้เรียนรายบุคคล เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาการเรียนตกต่ำ พฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือการหลุดออกจากระบบการศึกษา เพื่อให้การดูแลนักเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินการตามแนวทาง “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน”

ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้น ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา การให้คำปรึกษา และการส่งต่อ ทั้งนี้ระบบดังกล่าวเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างครอบคลุม (สพฐ., 2560) ขณะเดียวกัน การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินภายนอก ในกระบวนการ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. กำหนด โดยเฉพาะในมาตรฐานด้านผู้เรียน และมาตรฐานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีระบบติดตาม วิเคราะห์ และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้เรียนเพื่อใช้ในการวางแผน และปรับปรุงการจัดการศึกษา (สมศ., 2565) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้ได้อย่างทัน่วงที (สมศ., 2560) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อมูลของนักเรียนไม่เป็นระบบ ครูมีภาระงานมาก ไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

ปัจจุบันเริ่มมีการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูลและกระบวนการตัดสินใจในหลากหลายวงการ รวมถึงภาคการศึกษา โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ เช่น พฤติกรรมในชั้นเรียน การเข้าเรียน คะแนนสอบ หรือแม้กระทั่งแนวโน้มด้านสุขภาพจิต จากนั้นสามารถแจ้งเตือนไปยังครูหรือผู้ปกครองเพื่อร่วมกันวางแผนช่วยเหลือได้อย่างทัน่วงที ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่นักเรียนจะประสบปัญหาในระยะยาว และทำให้ครูสามารถมุ่งเน้นการสอนและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้เต็มที่อีกด้วย และยังสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในลักษณะที่เป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในระยะยาว

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกระบวนการของบุคคลหลาย ๆ คนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการวางแผนการดำเนินงานตามแผน และรวมถึงการประเมินผล เพื่อให้งานหรือภารกิจบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ ซึ่งคนในชุมชนเหล่านั้นเกิดความรู้สึกร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ รวมถึงร่วมกันแก้ปัญหาด้วยเช่นกัน (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552) ทั้งนี้ผู้เรียน ครู

และกิจกรรมการเรียน จะเกิดขึ้นในชุมชนผู้เรียนจะเรียนรู้ทุกอย่างโดยตรงจากชุมชน ซึ่งการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนและการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังทำให้คนในชุมชนรู้จักเลือก แหล่งทรัพยากรจากภายนอกมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญของการศึกษาที่มีส่วนร่วมของชุมชนคือกระบวนการที่ทำให้เห็นถึงสัมพันธภาพของคนในชุมชนและช่วยให้พัฒนาไปถึงการตระหนักในการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับสังคม นโยบายสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและเรื่องเป็นฐานจะต้องจัดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ประสบผลสำเร็จ และการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนนั้นจะต้องเกิดขึ้นภายใต้ความเป็นอิสระ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและความสมัครใจ โดยสถานศึกษาก็ต้องเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนด้วย (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555)

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ในปีการศึกษา 2566 ได้กำหนดกลยุทธ์ให้ส่งเสริม การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักวิธีการป้องกันและแก้ไขเกี่ยวกับภัยคุกคามภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ ภัยพิบัติ และภาวะฉุกเฉิน โรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัย เสริมสร้างแนวทางการป้องกันและแก้ปัญหาจากภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่าง ทันท่วงที เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมกลั่นแกล้ง รังแกผู้อื่น (Bully) ความรุนแรงในสถานศึกษา การล่วงละเมิดทางเพศและยาเสพติด โดยความร่วมมือจาก ภาคีเครือข่าย และได้กำหนดกลยุทธ์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับ ประชากรวัยเรียนทุกคน โดยกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบ การศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ดำเนินการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และประสานช่วยเหลือ ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่อยู่นอกระบบการศึกษาให้เข้าถึงการศึกษามีคุณภาพและได้รับการพัฒนาศักยภาพของ แต่ละบุคคล และสนับสนุนให้มีข้อมูล องค์ความรู้ และแนวทางที่จำเป็นในการป้องกันนักเรียน ออกจากระบบการศึกษา รวมทั้งระดมการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสและ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยแนวทาง

การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาได้อีกทางหนึ่ง โดยสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และยังเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเพื่อพัฒนา

ทางการเสริมสร้างงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนในครั้งต่อไป

2. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารและครู เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามระยะการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต (2544), กระทรวงศึกษาธิการ (2546), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547), ดาวรุ่ง มุกดาภิจ (2553) และทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของ Cohen and Uphoff (1980), ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) และอคิน ระพีพัฒน์ (2527) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถาม และความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 191 คน และครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 191 คน รวมทั้งสิ้น 382 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วทำการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 96 คน และครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 192 คน

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งสิ้น 3 คน จาก 3 สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และศึกษานิเทศก์ และจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญห โดยมึวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนครบวงจร โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่ใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา การรู้จักนักเรียนรายบุคคลสามารถดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.2 การคัดกรองนักเรียน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

1.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

1.5 การส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอกในกรณีที่มีปัญหาและยากต่อการแก้ไข หรือช่วยเหลือ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น เป็นการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการให้คนในชุมชนหรือคนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไขเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหาเพื่อใช้ในการ

ตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไขต่อไป เพื่อจัดหรือแก้ไขตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ การที่ชุมชนมีส่วนร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการ สละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุ อุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะช่วยให้ด้วยความเต็มใจ

2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล งานกิจกรรมการพัฒนา วัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ร่วมควบคุม และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ ทำไว้ให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไข การทำงานให้มีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4. ครูผู้ดูแลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาแห่งนั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ยึดตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีของกรมสุขภาพจิต (2544), กระทรวงศึกษาธิการ (2546), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547), ดาวรุ่ง มุกตาทิจ (2553) และทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จัก

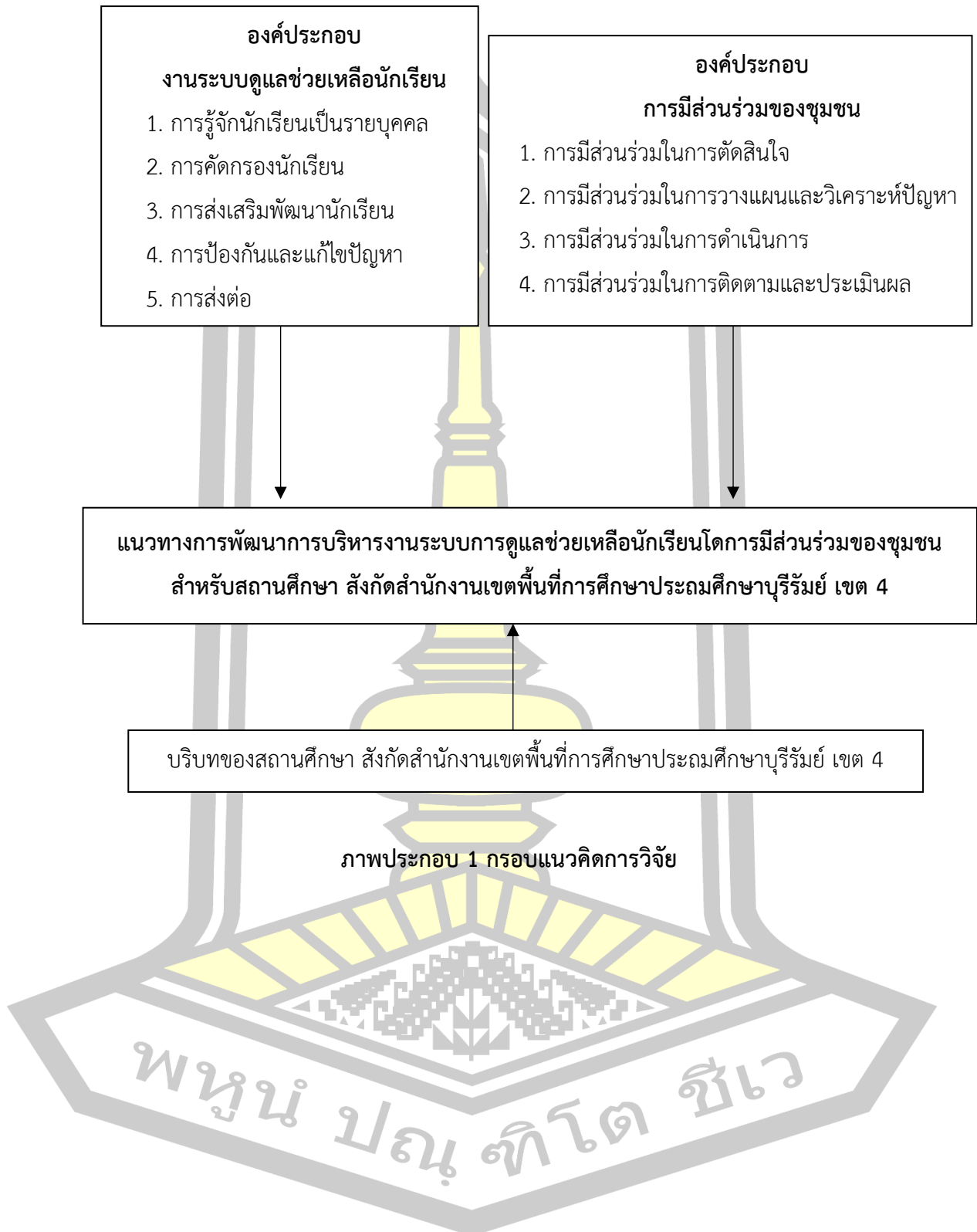
นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยผู้วิจัยได้ยึดตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีของของ Cohen and Uphoff (1980), ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) และอคิน ระพีพัฒน์ (2527) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

3. บริบทของบริบทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ยึดตามรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประจำปี 2566

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยข้างต้น นำมาใช้สำหรับเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยปรากฏดังภาพ 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 หลักการของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4 กระบวนการและขั้นตอนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.5 องค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.6 การบริหารการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.3 ทฤษฎีและแนวคิดการบริหารโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.4 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.5 การนำไปใช้
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

พหุ ประถมศึกษา

งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตต่างๆ

บุญประสพ กุลศรี (2550) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนที่มีส่วนร่วม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการส่งต่อ

ดาวรุ่ง มุกตาทิก (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือประกอบการทำงานที่มีชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยดำเนินการตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการส่งต่อ

มธุริน แผลงจันทิก (2554) ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข การส่งต่ออย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บุญยวีร์ ชัยสวัสดิ์ (2555) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครองเป็นสำคัญ และเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีความสุขกับการเรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2556) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการและเครื่องมือที่ได้มาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจึงเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาและมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการส่งต่อ

ประนอม แก้วสวัสดิ์ (2556) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหาและพัฒนา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองอาจ และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

วรมน วิตะเสวีระ (2557) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยมีวิธีการดำเนินงานที่มีขั้นตอนอย่างชัดเจน เครื่องมือมีมาตรฐาน มีหลักฐานสามารถดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพได้

สรุปว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไข ปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนครบวงจร โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตองงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

จันทนา บุญรุ่ง (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการทางการศึกษานั้นยังไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและในเชิงลบ อันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียน อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดบทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยน เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ กระบวนการทำงานมีพื้นฐาน การปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะเกิดผลดีต่อทุกคน คือ นักเรียน ครูผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่าน

กระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความกังวลใจ ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนจนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคม

วีระศักดิ์ จันทะรักษ์ (2553) กล่าวถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ มีชีวิตที่ดีงาม อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข รวมทั้งร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

มธุริน แผลงจันทิก (2554) กล่าวว่า ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้ นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม จะต้องช่วยกันแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน และสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สุบัน พรเวียง (2557) กล่าวว่า ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติทางสังคม

บุปผาชาติ เข็มวิชัย (2558) กล่าวถึง ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นงานที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ เพื่อพัฒนานักเรียนในสถานศึกษา โดยครูที่ปรึกษาควรเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและป้องกันแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ กระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ นอกจากครูที่ปรึกษาแล้วยังมี คณะบุคคลซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน

และพัฒนาเต็มตามศักยภาพให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเพื่อคุ้มครองดูแลรักษา รวมทั้งให้การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการทางการศึกษา ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพมีชีวิตที่ดีงาม

3. หลักการของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวถึงหลักการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริม จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนขั้นตอนชัดเจน ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมกันแก้ปัญหามาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐานและบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน

2. การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการ วิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่าง ๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

3. การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

4. การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้น จนระบบ คุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวถึงหลักการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนขั้นตอนชัดเจนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยึด หลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมกันแก้ปัญหาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดให้เป็นระบบที่มุ่งวางพื้นฐานและ แนวทางการดำเนินการในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งไปสู่ความรับผิดชอบต่อในการดูแลพัฒนาการของนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม (Educating the Whole Child)
2. การวางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีครู-อาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคนที่จะดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเชื่อมประสานการดำเนินงานทุกส่วนทั่วทั้งโรงเรียน
3. การสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ ได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดผู้ปกครอง เพื่อให้การดูแลทางบ้าน โรงเรียน และชุมชนเชื่อมประสานกัน
4. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกัน เผื่อระวังดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนบุตรหลาน
5. การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ และสหวิชาชีพ

4. กระบวนการและขั้นตอนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544) กล่าวว่า คือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนโดยการดำเนินการตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความสำคัญด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงมีความสำคัญ และที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึก หรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

- 1.2 ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย

3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

- 1.2.1 ด้านความสามารถ แยกเป็น

- 1) ด้านการเรียนรู้
- 2) ด้านความสามารถอื่น ๆ

- 1.2.2 ด้านสุขภาพ แยกเป็น

- 1) ด้านร่างกาย
- 2) ด้านจิตใจ - พฤติกรรม

- 1.2.3 ด้านครอบครัว แยกเป็น

- 1) ด้านเศรษฐกิจ
- 2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน

- 1.2.4 ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน

- 1.3 วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญ คือ ระเบียบแบบแผนประเมินพฤติกรรมเด็ก (The Strength and Difficulties Questionnaire: SDQ) วิธีการและ

เครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

1.3.1 ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสงสัยบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรงสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้อื่นไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

1.3.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก

The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้การแพร่หลายแถบยุโรป เพราะมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิง พรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (norm) ของเด็กไทยแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำ

ขึ้นโดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

1.3.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมิน พฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและ เครื่องมืออื่น ๆ เพิ่ม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ให้ห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้าน นักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและ มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้ คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียน ที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/ปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) แม้ว่า นักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อป้องกันการ ล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อน นักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียนักเรียนในภายหลังได้

2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนควรมีการ

ประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

3.1 ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

3.2.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

3.2.2 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (classroom meeting)

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปนอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาก็กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

4.2.1 การให้การปรึกษาเบื้องต้น

4.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.3 ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน

4.3.1 การรักษาความลับ

- 1) เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมรรยาทชื่อสกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่เกียรตินักเรียน
- 2) บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้
- 3) การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

4.3.2 การแก้ไขปัญหา

- 1) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
- 2) ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการที่ช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล

ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนเรียนรู้ ผึกฝน เพื่อการนำไปใช้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อ

5.1 ความสำคัญในการป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

5.1.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

5.1.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง จะเป็นการแก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก

ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

5.2 แนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาการส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้

5.2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

5.2.2 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น

5.2.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

5.3 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

5.3.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้า

5.3.2 สรุปรายชื่อส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

5.3.3 ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่ช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

5.3.4 ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในเชิงการบริหารที่

สำคัญ สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรอง 3. การส่งเสริมและพัฒนา 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักเรียนแต่ละคนล้วนมีความแตกต่างกัน ด้วยการเลี้ยงดูและปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ส่งผลด้านพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนี้จึงทำให้ความเข้าใจในตัวนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ ในการส่งเสริมและพัฒนา หรือการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความต้องการบนพื้นฐานของความแตกต่างนั้น ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจึงควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสนับสนุน และช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียนรู้

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ

3. ด้านพฤติกรรม

4. ด้านครอบครัว:

4.1 ด้านเศรษฐกิจ

4.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

4.3 ด้านการเลี้ยงดู

5. ด้านสังคม

6. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญคือ

6.1 ระเบียบวาระสนทนา

6.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก

6.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสม ผลงาน การเยี่ยมบ้านนักเรียน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. ระเบียบสะสม ป.06/ป.พ.8 ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลละครูที่ปรึกษา นำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว ซึ่งระเบียบสะสมนี้เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) แบบประเมินพฤติกรรมไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรงจำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Nom) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรม มี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินนักเรียน
- ชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียง หรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้อายุแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันและการแก้ไขปัญหาก็กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละปัญหาต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี ซึ่งการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้ จากการศึกษาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับ

ตัวนักเรียน ความสำคัญ โดยจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึก หรือการคาดเดาโดยเฉพาะ การแก้ปัญหานักเรียน

2.2 การคัดกรองนักเรียน การจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา

ในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนจะมีย่อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ

2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน

ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษหลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหามีจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความสนใจดูแล

เอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2.5 การส่งต่อ กรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือ

ช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละปัญหาต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

5. องค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็ง

จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผน เพื่อให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

2. การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติกับกลุ่มเสี่ยง มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

3. การส่งเสริมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยของตนเองได้อย่างปกติ

4. การป้องกันและแก้ไข หมายถึง วิธีการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามีให้นักเรียนกลายเป็นปัญหาของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มที่เสี่ยงหรือมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่ ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขของสังคมจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ามากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

5. การส่งต่อ สำหรับในการป้องกันปัญหาของนักเรียนโดยเฉพาะที่ปรึกษาตามกระบวนการทั้ง 4 ข้อ นั้น อาจมีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว หากปล่อยให้มึนบวมทาบหน้าทีของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาก็อาจจะมึนมากขึ้น หรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากที่จะมีการแก้ไข

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการดำเนินงานคือครูที่ปรึกษา โดยประสานความร่วมมือกับครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจ ร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิค วิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เกิดความมั่นใจขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความเชื่อมั่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือ

การทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน ปัญหาการเรียนการแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกัน มิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาคือจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่ เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหโดยไม่ให้ลุกลามจนกลายเป็นปัญหาของสังคม
5. การส่งต่อ เป็นการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือหากว่าช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้รับการ ส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น แต่ละกิจกรรมมีความสำคัญแตกต่างกันไป

ดาวรุ่ง มุกตาคิจ (2553) ได้สรุปองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญห การส่งต่อ โดยมีการประสาน ความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียน มีข้อมูล วิธีการ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือนักเรียนตรงกับสภาพและพื้นที่การณ

ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล มีการดำเนินการโดยการจัดกิจกรรม การออกเยี่ยมบ้าน จากนั้นจึงสรุปผลการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และการสรุปจากระเบียบสนทนา

องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาสรุปผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ตารางการวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมประจำวิชา

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาสรุปผลการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อภายในและภายนอกสรุปการส่งต่อภายในและภายนอก

จากการศึกษาองค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ 5 ขั้นตอน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ขั้นตอนของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กรมสุขภาพจิต (2544)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	ดารุง มุกตักิจ (2553)	ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555)	ความถี่
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	/	/	/	/	/	5
2. การคัดกรองนักเรียน	/	/	/	/	/	5
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	/	/	/	/	/	5
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	/	/	/	/	/	5
5. การส่งต่อ	/	/	/	/	/	5

จากตาราง 1 การศึกษาองค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากนักการศึกษาและนักวิชาการทั้ง 5 คน สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2544) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกรูปแบบและ

เครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผน เพื่อให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

เพ็ญศรี นิตยา (2551) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนรายบุคคลมีการดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน จากนั้นจึงสรุปผลการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และการสรุปจากระเบียบสะสม

ดังนั้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคได้หลายวิธีในการวางแผนให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา การรู้จักนักเรียนรายบุคคลสามารถดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. การคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติกับกลุ่มเสี่ยง มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยกลุ่มปกติคือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ส่วนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาคือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตรัดกรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

มธุริน แผลงจันทิก (2554) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี ด้วยการใช้ระเบียบสละสม การสังเกต การได้ข้อมูลจากครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องและเพื่อนนักเรียน

พิชามญช์ ม่วงแก้ว (2560) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหามาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และครอบครัว

เพลินพิศ สิงห์ดำ (2560) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขตามแต่กรณี

ดังนั้น การคัดกรองนักเรียน คือ การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) การส่งเสริมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยของตนเองได้อย่างปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยเหลือป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหามาหากลับมา มีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ตารางการวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมประจำวิชา

พิชามญช์ ม่วงแก้ว (2560) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดการประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างคุณครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองของนักเรียนที่ครูปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถผ่านกิจกรรมโฮมรูมหรือการประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครองและครูประจำชั้น

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2544) การป้องกันและแก้ไข หมายถึง วิธีการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้นักเรียนกลายเป็นปัญหาของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มที่เสี่ยงหรือมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคมจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ามากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งที่ของการช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559) กล่าวว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหา เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือ โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรและการเยี่ยมบ้านผู้เรียน

พิชามญช์ ม่วงแก้ว (2560) กล่าวว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหา

นักเรียนให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจากจะให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ

ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาจำเป็นต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

5. การส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2544) การส่งต่อ สำหรับการป้องกันปัญหาของนักเรียน โดยเฉพาะที่ปรึกษาตามกระบวนการ ทั้ง 4 ขั้นนั้น อาจมีปัญหาความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว หากปล่อยให้มีบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาก็อาจจะมีมากขึ้น หรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากที่จะมีการแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า การส่งต่อเป็นการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาการช่วยเหลือ หรือหากว่าช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น แต่ละกิจกรรมมีความสำคัญแตกต่างกันไป

ประนอม แก้วสวัสดิ์ (2556) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือ สรุปข้อมูลนักเรียนชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนในกรณีที่มีความยากลำบากในช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป การส่งต่อมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

ดังนั้น การส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอก ในกรณีที่มีปัญหาและยากต่อการแก้ไข หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น เป็นการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

6. การบริหารการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กำหนดไว้ว่า การบริหารการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยแต่ละส่วนจะมีบทบาท ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จะมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

- กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนาคณะความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- สนับสนุนช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสามารถดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

- นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา
- ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาคณะความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- สนับสนุนช่วยเหลือ ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
- ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

3. บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา โดยเนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ โดย

- ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในฐานะผู้นำสูงสุดในสถานศึกษามีบทบาทและแนวทางดำเนินงานบริหารจัดการให้มีระบบการดูแลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานบุคคลภายนอก และภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดูแลและกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

- ครู ในฐานะครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูยังเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียน สามารถสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้คำปรึกษา ตลอดจนสามารถสนับสนุนให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเชิงบวก เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน มีความไว้วางใจ เชื่อใจในการให้ความร่วมมือการแก้ไขปัญหา

- นักเรียน เป็นบุคคลที่เป็นตัวแปรสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทบาทในระบบคือ การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา การเข้าร่วมกิจกรรม

การสานสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสถานศึกษากล่าวได้ว่า การบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยหลักในการดำเนินงานและบริหาร ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือด้านการป้องกันการแก้ปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ

3. มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

4. มีการกำหนดงบประมาณ

5. มีการแต่งตั้งกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่

6. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

7. ระดมความคิด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

Dougla (1970) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในการให้ความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน เช่น การไปออกเสียงเลือกตั้งนักสังคม

วิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นส่วนกลุ่มอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

Keith (1972) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งส่งผลให้การกระทำของกลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

Reeder (1974) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

Cohen และ Uphoff (1981) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของ

ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

Whang (1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเข้าไปดำเนินงานของบุคคล หรือของกลุ่ม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของตน หรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบัน หรือระบบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของพวกเขา

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

จินตวีร์ เกษมสุข (2554) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการให้คนในชุมชนหรือคนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่แท้จริง

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการร้้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติ ของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

2. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน

ณปภัช สว่างใหญ่ (2556) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร โดยที่มีรายละเอียดดังนี้

1. พลเมืองในท้องถิ่นมีพลังความสามารถในการดูแลตนเองได้
2. ความไม่เท่าเทียมกันลดลงและช่วยลดช่องว่างระหว่างพื้นที่ที่ขาดแคลนมากที่สุดและน้อยที่สุดได้
3. เกิดการบริการต่าง ๆ ที่ตอบสนองความจำเป็นของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริงและทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ
4. บรรลุความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดประชาธิปไตยในชุมชน
5. เกิดการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงนโยบายต่าง ๆ จากส่วนกลาง เช่น การสร้างความสามัคคีกันในชุมชน

พาฝัน บุละ (2561) กล่าวว่าไว้ว่า บุคคลในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การดำเนินการต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมา เป็นไปในทางสร้างสรรค์มีความต่อเนื่อง มีวิธีการหลาย ๆ อย่างที่ง่าย คล่องตัว ยืดหยุ่นได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลาและโอกาส

สุทธิษา เพ็ญศรี (2563) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชน เพราะโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ชุมชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั้งทรัพยากรในการจัดการแหล่งวิทยาการต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนก็เป็นองค์กรที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ทำหน้าที่ให้การศึกษแก่สมาชิกในชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาชุมชน การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจความรู้สึกที่ดีต่อกันจะเป็นหนทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นหนทางให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น

3. ทฤษฎีและแนวคิดการบริหารโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม จากการศึกษาของนักวิชาการ พบว่า เป็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ดังทฤษฎีต่อไปนี้

Rousseau (1997 อ้างอิงมาจาก สุธน โบราณประสิทธิ์, 2554 : 24-25) ได้เขียนสาระสำคัญของทฤษฎีการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยไว้ ดังนี้

ประการที่ 1 การมีส่วนร่วมต้องตั้งอยู่บนฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร

ประการที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสามารถที่พึ่งพาตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการตระหนัก รับผิดชอบในความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของตนเองสำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางจิตวิทยา

Cohen และ Uphoff (1981) ได้มีการนำเอากระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารการงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลู่วัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การ
2. ร่วมคิดหรือสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาขององค์การ หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ หรือสนองความต้องการขององค์การ
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไข และสนองความต้องการขององค์การ
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุน โครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้และเอกชน ให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป

อคิน รพีพัฒน์ (2527) แบ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหา
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจ กำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผล รวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้

สิริพัฒน์ ลากจิตร์ (2550) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน (Inclusive Organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative Organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา

4. องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน

อรรถัย ก๊กผล (2552) กล่าวว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่รัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ไม่ใช่การจัดเวทีการมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียว ตัวอย่างเช่น ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนี้

1. การส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนโยบาย คือ การเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการเป็นกรรมการในชุดต่าง ๆ แนวคิดในการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับนโยบาย ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในเรื่องของการมีส่วนร่วม ต้องสร้างช่องทางที่จะพัฒนาให้เกิดตัวแทนที่แท้จริงจากกลุ่มต่าง ๆ มีกลไก และกระบวนการที่สร้างตัวแทนภาคประชาชนที่เกิดจากคนในพื้นที่ให้ได้
2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ การเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนเข้มแข็งและมีกลไกที่พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบริการ กฎหมายเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งปัจจุบันมีหลายชุมชนที่พร้อมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาชุมชน
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการในชุมชนของตนเอง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การจัดใหม่ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ สนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ตลอดจนช่วยกันพัฒนาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพ

กิริติ การรัมย์ (2555) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้ดีขึ้น จะต้องเกิดจากชุมชนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ ชี้แนะด้านวิชาการ ให้ความรู้ใหม่ ๆ แต่ไม่ใช่ไปสั่งการให้ประชาชนในชุมชนนั้นปฏิบัติตามสิ่งที่เจ้าหน้าที่ต้องการ เพราะฉะนั้นการที่จะได้มาซึ่งปัญหาของชุมชนจริง ๆ เราในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเข้าถึงชุมชน และสิ่งที่สำคัญคือ ต้องทำงานด้วยใจ

จริง ๆ ถึงจะได้ใจชุมชนและได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งสามารถสรุปหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ดังนี้คือ

1. การรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริง ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชน
2. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันช่วยกันคิด ช่วยกันทำในการแก้ไขปัญหาลองผิดลองถูกในชุมชนกันเอง มีอิสระในการคิด ซึ่งอาจจะเรียกว่ามีการวางแผนร่วมกันก็ได้
3. การมีเป้าหมายเดียวกันในการร่วมกันแก้ไขปัญหา
4. มีการปฏิบัติตามแนวทางที่ร่วมกันคิดในชุมชนนั้น ๆ ไปในแนวทางเดียวกัน
5. หลังจากปฏิบัติแล้วนำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกันและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้ได้ในเรื่องที่ดีที่สุดสำหรับการปฏิบัติของชุมชน

เพชรพิศา แซ่ลอยเลื่อน (2561) ได้กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่ โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ
2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น
3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายเกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่
 - 3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม
 - 3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย
 - 3.3 การประสาพิจารณา (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมี

องค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการ

5. การนำการมีส่วนร่วมของชุมชนไปใช้

วุฒินันท์ นามนาค (2560) ได้กล่าวว่า แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยฝ่ายโรงเรียนเป็นฝ่ายรุกเข้าไปหาชุมชนด้วยสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ ดังตัวอย่างคือ
 - การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับ นโยบาย เป้าหมาย กิจกรรม ภาวะเทียบ และสวัสดิการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยใช้สื่อต่าง ๆ
 - การจัดให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน การใช้สถานที่ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน และการจัดให้มีกิจกรรมวันเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน
 - 1.2 การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยการเชิญให้คนในชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 - การเชิญผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประสบความสำเร็จ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับทางโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาสอนการทำขนม เชิญนักดนตรี มาสอนวิชาดนตรี เชิญแพทย์มาให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่วงหน้าหนาว เชิญตำรวจมาให้ความรู้เรื่องกฎหมาย เป็นต้น
 - การจัดกิจกรรมของโรงเรียน แล้วเชิญประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การแสดงนิทรรศการ และผลงานของนักเรียน กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเปิดบ้าน เป็นต้น การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน การสร้าง

ความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองละชุมชน การปรับปรุงพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน

- การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬา ระหว่างครูกับผู้ปกครอง การแข่งขันกีฬาระหว่างนักเรียนปัจจุบันกับศิษย์เก่า เป็นต้น

- การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้แทนทางศาสนา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว แต่ผลพลอยได้คือ ได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจ ร่วมวางแผนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีโรงเรียนมีเครือข่ายที่เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้อีกทางหนึ่งด้วย

กัญจนพร ศรีมงคล (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนนั้นมีปัจจัยอันเป็นเงื่อนไขการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนเพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์

1. ท่าทีของผู้บริหารโรงเรียนและครู ท่าที ลีลา การกระทำที่แสดงออกต่อชุมชนว่ามีความจริงใจ และเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด การไม่แปลกแยกจากวัฒนธรรม ชุมชน และแสดงออกถึงความเคารพในศักดิ์ศรีของชาวบ้าน จะเป็นกลไกนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2. การสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิกของชุมชน ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรเข้าหา เข้าใจ เข้าถึงชาวบ้าน หรือผู้นำชุมชนก่อน ทำอย่างไรให้เกิดความรู้ ความรัก ความสนิทสนม เพื่อให้เกิดทั้งความมีน้ำใจไมตรีและความมีสมานฉันท์เชิงญาติมิตร

3. ความเชื่อความศรัทธาที่ชุมชนมีต่อโรงเรียน โดยเกิดจากการทำงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เสียสละ อุทิศและทุ่มเท เพื่อบุตรหลานของชุมชน ผนวกกับการเป็นต้นแบบที่ดี จนเป็นที่ศรัทธา เชื่อถือ เชื่อมือ เชื่อมั่น ว่าเป็นที่พึ่งของบุตรหลานและชุมชนได้ อันนี้ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมืออันดีต่อกันด้วย

4. การให้บริการทางวิชาการ โดยทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เป็นศูนย์รวมทางวิชาการ แหล่งรวบรวมข้อมูล ศูนย์รวมวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยมีครูเป็นผู้นำทางปัญญา สามารถตอบสนองความต้องการทางประชาชนได้เต็มศักยภาพ เช่น ห้องสมุด อิเล็กทรอนิกส์ แพลตฟอร์มทางการเกษตร แหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สวนสมุนไพร เป็นต้น

5. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชุมชนในรูปแบบกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การแสวงหาเครือข่าย เช่น Sister School เป็นต้น

หรือมีส่วนร่วมด้วยช่วยกันจัดการศึกษาพัฒนาโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนทั้งในรูปแบบ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง พัฒนา คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

6. การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจที่ดีต่อชุมชน เพราะอาจมีบางสิ่งบางอย่างที่เข้าใจไม่ตรงกัน อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโรงเรียน ควรมีรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายให้เข้าถึงชุมชนได้ทุกที่ ทุกเมื่อ ทุกโอกาสที่เหมาะสม

7. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดต้องสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน มากกว่าที่โรงเรียนจะได้รับฝ่ายเดียว สำคัญต้องสอดคล้องกับปัญหาปากท้องเศรษฐกิจและชีวิตจริง

จากการศึกษาองค์ประกอบขององค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนของ นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน	Cohen and Uphoff (1980)	ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527)	อศิน ระพีพัฒน์ (2527)	ความถี่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	/	/	/	3
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา		/	/	2
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	/	/	/	3
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	/	/	/	3

จากตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นฐานจาก นักวิชาการศึกษาและทั้ง 3 คน โดยเลือกระดับความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ซึ่งสามารถสังเคราะห์ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Cohen และ Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบ ของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการ

พัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการการมีส่วนร่วมใน ขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมตัวกันตามประเพณี เช่น กลุ่มสตรี หรือกลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการ “ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

อคิน รพีพัฒน์ (2527) กล่าวว่า “การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไข” เป็นหนึ่งในขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบหรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไข

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการ “ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไขและตอบสนองความต้องการขององค์กร”

อคิน รพีพัฒน์ (2527) กล่าวว่า “การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไข” เป็นหนึ่งในขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา คือ ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไขและตอบสนองความต้องการขององค์กร เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนการพัฒนาแก้ไขต่อไป

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

Cohen และ Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่

การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ความรู้ความเข้าใจ

การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Administration and Coordination) จะมีส่วนร่วม โดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ หรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ มักพบว่ามีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติจะต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญ

แต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจนั้น จะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการ “ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้”

อคิน รพีพัฒน์ (2527) กล่าวว่า “การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา” เป็นหนึ่งในขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ เป็นการร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ความรู้ความเข้าใจ

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

Cohen และ Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่ บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าวการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของมวลชนก็จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การ “ร่วมควบคุม

ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป”

อคิน รพีพัฒน์ (2527) กล่าวว่า “การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา” เป็นหนึ่งในขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน
 ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล คือ การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา วัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน ร่วมควบคุม และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพการ

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 36 และ 37 เพื่อให้การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 โดยกำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ 175 เขต และจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 4 เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองทั้งหมด 6 อำเภอ ดังนี้

1. อำเภอสตึก
2. อำเภอแคนดง
3. อำเภอคูเมือง
4. อำเภอพุทไธสง
5. อำเภอนาโพธิ์
6. อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์

มีข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้

โรงเรียนในสังกัดมี จำนวน 191 โรงเรียน จำแนกตามขนาดดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2565)

1. ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 - 120 คน) 108 โรงเรียน
 2. ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 600 คน) 77 โรงเรียน
 3. ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 600 - 1,500 คน) 6 โรงเรียน
- จำนวนนักเรียนในสังกัด รวมทั้งสิ้น 25,871 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งออกเป็นกลุ่มโรงเรียน
20 กลุ่มโรงเรียน ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2562)

1. กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 1	มีจำนวน 13 โรงเรียน
2. กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 2	มีจำนวน 11 โรงเรียน
3. กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 3	มีจำนวน 6 โรงเรียน
4. กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 4	มีจำนวน 10 โรงเรียน
5. กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 5	มีจำนวน 9 โรงเรียน
6. กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 1	มีจำนวน 9 โรงเรียน
7. กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 2	มีจำนวน 8 โรงเรียน
8. กลุ่มโรงเรียนพุทไธสง 3	มีจำนวน 6 โรงเรียน
9. กลุ่มโรงเรียนสตึก 1	มีจำนวน 11 โรงเรียน
10. กลุ่มโรงเรียนสตึก 2	มีจำนวน 10 โรงเรียน
11. กลุ่มโรงเรียนสตึก 3	มีจำนวน 11 โรงเรียน
12. กลุ่มโรงเรียนสตึก 4	มีจำนวน 10 โรงเรียน
13. กลุ่มโรงเรียนสตึก 5	มีจำนวน 8 โรงเรียน
14. กลุ่มโรงเรียนสตึก 6	มีจำนวน 9 โรงเรียน
15. กลุ่มโรงเรียนนาโพธิ์ 1	มีจำนวน 10 โรงเรียน
16. กลุ่มโรงเรียนนาโพธิ์ 2	มีจำนวน 9 โรงเรียน
17. กลุ่มโรงเรียนบ้านใหม่ไชยพจน์ 1	มีจำนวน 10 โรงเรียน
18. กลุ่มโรงเรียนบ้านใหม่ไชยพจน์ 2	มีจำนวน 11 โรงเรียน
19. กลุ่มโรงเรียนแคนดง 1	มีจำนวน 10 โรงเรียน
20. กลุ่มโรงเรียนแคนดง 2	มีจำนวน 9 โรงเรียน
รวม 190 โรงเรียน (รวม 1 สาขา)	

สภาพพื้นที่ทั่วไป: ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 4 ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

31120

วิสัยทัศน์ (VISION): องค์กรคุณภาพสู่วิถีนาคที่ยั่งยืน

วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) “บริหารตามหลักธรรมาภิบาล
รับผิดชอบงานในหน้าที่ บริการดีเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม นำเทคโนโลยี”

พันธกิจ (MISSION)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์และการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน
3. พัฒนาผู้เรียนให้ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการ
แข่งขัน
4. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ
ที่ 21
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ความปลอดภัย ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคน
ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
6. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัด
การศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ
7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development
Goals)
8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัล (Digital Technology)

เป้าประสงค์ (GOALS)

1. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ
และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิ
และหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่
เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นใน
ศตวรรษที่ 21
3. เด็กกลุ่มเสี่ยงจะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน
ได้รับการช่วยเหลือ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแล
ความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ
อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึง

อาชญากรรมไซเบอร์ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำและรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมทั้งการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธีรกุล พงษ์จงมิตร (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครูและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 256 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า มีทั้งหมด 6 ด้าน 30 แนวทาง ได้แก่ การสร้างองค์กร

ประชาชน มี 5 แนวทาง การสร้างเครือข่ายในการติดต่อสื่อสารกัน มี 5 แนวทาง การจัดฝึกอบรมให้
องค์กรประชาชน มี 5 แนวทาง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มี 5 แนวทาง การกำหนด
กรอบกิจกรรม มี 5 แนวทางและการติดตามประเมินผล มี 5 แนวทางและการประเมิน
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2) เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา และ 3) นำเสนอแนวทาง
แก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิธีดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1
ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 125 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ
การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือก
ตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค
การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
ตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า อายุ มีปัญหาการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ประสบการณ์ในการทำงานมีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ 3) แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ต้องมีการศึกษา และจัดเก็บ

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ต้องจำแนกกลุ่มของผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนต้องมีระบบกำกับ ติดตาม การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการส่งต่อ ต้องมีการร่วมมือกับเครือข่าย เช่น ครูแนะแนว หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และชุมชน

กรดา มลิลลา (2564) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นการวิจัยแบบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 มีค่าความเชื่อมั่น .972 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้ T-Test ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการทำงานและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีการวางแผน ปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน จัดเก็บเอกสารการปฏิบัติงานมีการประชุมทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ครูศึกษาแนวทางเกณฑ์ วิธีการคัดกรอง เพื่อคัดแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มได้ถูกต้อง และมีการประสานงานดีที่ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ มีการสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านสมองและทุกด้าน

พรวิมล กลิ่นศรีสุข และมานิตย์ อาษานอก (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง
- 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง
- 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง
- 5) ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง

โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด

จิระนันท์ นนทะบุตร (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความมุ่งหมายเพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
- 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 339 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยศึกษาและสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากผู้บริหารและครูจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ร่างเป็นแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 34 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา พบว่า แนวทางมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Williams (2008) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษา การบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างส่วนเชื่อมต่อกับเรื่อง สุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เพื่ออธิบายความแตกต่างของโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อสำรวจว่าโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือการสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในส่วนของคุณลักษณะเชิงคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณี ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมด้านการเชื่อมต่อองค์ประกอบย่อยในแต่ละโมเดล และพบว่าความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการด้านการติดตามผลและยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

Biddle (2009) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลง รวมทั้งระดับการถูกสั่งพักการเรียนทดลอง อย่างไรก็ตามจากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่น ๆ ทำให้สามารถทำนายรูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง เช่น พบว่าบางครั้งนักเรียนเหล่านี้ก็อาจจะ

ใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาตัวเองก็ได้ และพบว่า รูปแบบการบริการ ที่มีค่านัยสำคัญทางด้านสถิติสูงสุดในการทำนายผล การลดระดับการละเมิดนโยบายด้านการใช้ สารเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ รวมทั้งการลดระดับการถูกสั่งพักการเรียนสำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยงคิดฆ่าตัวตาย คือ ส่วนที่ได้รับการประเมินโดยหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดหาสาร เสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ไว้ใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า การวาง ระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนไว้ในโรงเรียนอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสำหรับเยาวชนที่มีปัญหาด้านการคิด วิจัย และการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของชุมชน มีความสัมพันธ์ใน ระดับสูงกับการลดระดับการละเมิดนโยบายด้านการใช้สารเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ ในโรงเรียน และพบว่า การรักษาผู้ป่วยนอกที่มีอาการติดยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ คือ ตัวทำนายผลด้านการสนับสนุนระดับการเลื่อนชั้นเรียนหรือการจบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายสำหรับนักเรียนเหล่านั้น

Cha (2009) ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษพบว่า หัวข้อหลักของวรรณคดีได้อธิบายถึงมุมมองการดูแลชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยกล่าวถึงห้องเรียนขนาดกลาง และประชากรเป็นชนผิวขาว ความแตกต่างระหว่างบุคคล มักจะถูก กล่าวถึงอย่างเสมอ ๆ รวมทั้งการกล่าวถึงวัฒนธรรมความเชื่อในการดูแลนักเรียน คุณภาพของ การศึกษาครั้งนี้ได้สำรวจถึงมุมมองที่หลากหลาย และการระบุความหมายของการดูแลช่วยเหลือ โดยมีผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นนักเรียนชาวเกาหลี จำนวน 5 คน และครูผิวขาว จำนวน 2 คน ซึ่งอยู่ทาง ภาคใต้ของรัฐแคลิฟอร์เนีย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการใน 4 เดือน จากการสังเกตนักเรียน ในสายการเรียนภาษาอังกฤษ ห้อง 1/7 และสายวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ ห้อง 8 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 7 คน โดยวิเคราะห์จากการใช้แบบทดสอบของ เนล นอดดิง (Nel Nodding) ซึ่งมี 4 หัวข้อหลัก คือ แบบจำลอง การปฏิบัติ การสนทนาและการยืนยันรับรอง มีข้อเสนอแนะผลสรุปที่ได้ คือ ความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับการดูแลนั้นมีรูปแบบที่อบอุ่น มีวัฒนธรรม ประเพณีและความแตกต่างของแต่ละบุคคล การแสดงความเคารพเป็นลักษณะเด่นในความเชื่อของ นักเรียนชาวเกาหลี มีข้อเสนอแนะที่กล่าวว่าการสนทนาและการยืนยันรับรองต้องกำหนดให้ตรงกับ รูปแบบปัจจุบัน ในความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน รูปแบบจำลองนอดดิง (Nodding) เป็นรูปแบบ ที่มีความเชื่อถือได้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมทั้งหมด รวมทั้งผู้วิจัยต้องการขยายเวลาให้นักเรียน และครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มั่นคงของครูและนักเรียน

Watson-Davis (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจของครูในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทดสอบความเข้าใจเบื้องต้นของครูและประสบการณ์ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเข้าใจของครูในระบบดูแลนักเรียน และนักเรียนได้รับผลอย่างไร และผลสรุปซึ่งถึงความจำเป็นในการสนับสนุนระบบสำหรับครูและนักเรียนเพื่อให้โรงเรียนประสบ

ความสำเร็จในทุกระดับ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่างโรงเรียนในตำบลท้องถิ่น ในเมือง ลอสแอนเจลิส ถูกสุ่มเลือกให้มีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งความเข้าใจของครูสนองต่อระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบการณ์ของครูในระบบดูแล และความจำเป็นของระบบที่สนับสนุน การเจริญเติบโตของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 34% ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในระบบ และ 81.5% เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนในระบบดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่ได้มีนักเรียนอยู่ในระบบดูแล และ 93% มีความเชื่อว่าต้องได้รับการ สนับสนุนพัฒนาในอาชีพครูในพื้นที่เกี่ยวกับวิชาการ สังคมและอารมณ์ เพื่อให้เกิดผลออกมาสู่ ตัวนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มาใช้เพื่อการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 191 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 382 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 191 คน และครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 191 คน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน

2.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วทำการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 192 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 96 คน และครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 96 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปรูป วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปรูป วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 นำประเด็นในการสำรวจสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา มาจากข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

3.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษา โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

4 หมายถึง มีระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

3 หมายถึง มีระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

2 หมายถึง มีระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

1 หมายถึง มีระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions)

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกด้าน

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วจึงสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ และศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบ ประเด็นเนื้อหา โครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 5 องค์ประกอบ

4.4 วิเคราะห์นิยามศัพท์เฉพาะ แล้วกำหนดโครงสร้างของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาเป็นรายด้านให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัด

4.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามในส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และข้อคำถามในส่วนความเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

4.6 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 5 องค์ประกอบ แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

4.7 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อความ แล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.8 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ในการตรวจสอบแบบสอบถามใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา มีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและพิจารณาให้เห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อความโดยใช้ เทคนิค IOC (Index of Congruence) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา
2. ข้าราชการครู มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป และมีวิทยฐานะครูชำนาญการขึ้นไป ประสบการณ์ทำงาน 10 ขึ้นไป
3. มีตำแหน่งทางวิชาการในหน่วยงานการศึกษา วุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา หรือสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้
 - 3.1 นายณัฐพล รักไทย ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
 - 3.2 นางนิศรา ไกรเพชร ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
 - 3.3 นางวิไลวรรณ สำโรงลุน ครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
 - 3.4 นางพัชรารณ ป้องคำสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา

3.5 นายชิตีพัทธ์ สุขเกษมศิลป์ ครูชำนาญการ สังกัดสถาบัน

การอาชีวศึกษาคณะตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา)

4.9 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่

4.9.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 5 คน ขนาดกลาง จำนวน 5 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 5 คน

4.9.2 ครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 5 คน ขนาดกลาง จำนวน 5 คน และขนาดใหญ่จำนวน 5 คน

4.10 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.11 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่า ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.12 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเรียบร้อยก่อนจัดพิมพ์

4.13 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 192 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

5.2 ทำหนังสือนำหนังสือเสนอผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูล

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านทางออนไลน์ (google form)

6. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การจัดทำข้อมูล

6.1.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาครบทุกฉบับและทุกช่องทางของแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.1.4 แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นำความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ป้อนคะแนนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

6.2.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูลของ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป โดยใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$\text{ค่า PNI}_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

ค่า PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
 D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

6.2.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นำความคิดเห็นทั้งหมดเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาที่ กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะมาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่ และคำนวณหาร้อยละ

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

7.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง

7.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธี Item Total Correlation

7.1.3 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

7.2 สถิติพื้นฐาน

7.2.1 ค่าเฉลี่ย

7.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2.3 สถิติที่ใช้คือการทดสอบ t- test (Independent Samples)

7.2.4 สถิติที่ใช้คือการทดสอบ F-test (One-way ANOVA)

พหุ ประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

มีการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยแบ่ง 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงในระยะที่ 1 มาสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แล้วศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1.1 เกณฑ์คุณสมบัติของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง มีดังนี้

1.1.1 เป็นสถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัล ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนระดับภาคหรือระดับประเทศ

1.1.2 เป็นสถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัลสถานศึกษาคุณภาพ ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา

1.1.3 เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีซ้อนหลัง (พ.ศ. 2563-พ.ศ. 2565)

1.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำโรงเรียน รวมเป็น 3 คน จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนบ้านหนองไผ่เบญจมิตร อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4

- รางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564 ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก ระดับทอง ระดับ เขตตรวจราชการที่ 13 (Cluster)

- รับรางวัลเกียรติบัตรระดับยอดเยี่ยม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2565 ประเภท สถานศึกษาขนาดกลาง ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

- รางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2560 ประเภท
สถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดกลาง ระดับดีเด่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.3 โรงเรียนปลาปากวิทยา อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

- รางวัลเกียรติบัตรระดับยอดเยี่ยม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ประจำปี 2567 ประเภทสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ระดับเขตตรวจราชการที่ 11

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน
1.3.1 นางกนกพัชร แสงเนตร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองไผ่
เบญจมิตร

1.3.2 นางเพ็ญศรี รongแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง

1.3.3 นายภูวกร วรงค์สิริ รองผู้อำนวยการโรงเรียนปลาปากวิทยา

1.4 ข้อมูลของการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยการใช้วิธี
และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ด้วยการหลอมรวมประเด็นข้อมูล
จากผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form)

ซึ่งสร้างขึ้นมาจากการศึกษาองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ รวมทั้งผลการ
วิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยข้อคำถามประกอบด้วยข้อมูล
ทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อคำถามมีดังนี้

1. ชื่อ - นามสกุล
2. วุฒิการศึกษา
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
4. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์การสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้ง 5 องค์ประกอบ ที่สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติได้ยึดปฏิบัติ
ซึ่งมีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2.2 นำผลการศึกษาในระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน) มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์

2.2.3 กำหนดประเด็นคำถามที่มุ่งศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมองค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 5 องค์ประกอบ

2.2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ซึ่งมีข้อความจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อความ แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ

2.2.6 นำเครื่องมือที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเหมาะสมในทุกด้าน โดยใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วมาจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อกำหนดวันและเวลาในการ สัมภาษณ์ และดำเนินการส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลจะได้เตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัย โดยจัดส่งไปล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกันกับที่ ได้ส่งไปล่วงหน้า

3.4 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง

3.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อไป

4. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการร่างการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วทำการ เรียบเรียงข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบและสร้างบทสรุป โดยการจัดลำดับตามองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (ด้วยการสัมภาษณ์) มาดำเนินการสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้วยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติไว้ ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา
- 1.2 ข้าราชการครู มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตด้านการศึกษาขึ้นไป และมีวิทยฐานะครูชำนาญการขึ้นไป ประสบการณ์ด้านการสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- 1.3 ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1. นายศิวานนท์ สวยสว่าง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2. นางวรรณมา เครือคนโท ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
3. นายวาทิต แสงจันทร์ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
4. นางเพียงพิศ ผ่องศรี ครูเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
5. นางสุภัชชรา โตแย้มบุญฤทธิ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ) และมาผนวกกับกรอบแนวคิดของการวิจัย (งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา) จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมายกร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เพื่อหาคุณภาพของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ระบุเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและประเด็นในการปรับปรุงการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ฉบับร่าง โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการและขั้นตอนการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนรวมทั้งวิธีการสร้างแบบประเมิน

2.2.2 สร้างแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา ฉบับร่างขึ้นให้ครอบคลุม ทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ

2.2.3 นำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาฉบับร่างเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและรับข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจารย์ที่ ปรึกษาได้เสนอแนะ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ ปรึกษาแล้วปรากฏว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ

2.2.4 ปรับปรุงแบบประเมินแนวทางตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ได้เสนอแนะ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบประเมินแนวทาง ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้าน เนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินแนวทางตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม)

2.2.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.2.6 จัดพิมพ์แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาฉบับจริง เพื่อไปใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา และทำการนัดหมายวันและเวลาสำหรับการประเมินแนวทาง

3.3 ผู้วิจัยนำเอกสารแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา พร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษามาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง และเพื่อหาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยในระดับมากหรือคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณายอมรับว่าร่างแนวทางนั้นใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ป้อนคะแนนจากการประเมินแนวทางลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

สูตร
$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย

สูตร
$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าอำนาจจำแนก โดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

$$\text{สูตร } r = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน
รายข้อกับคะแนนรวม

n แทน จำนวนคน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนรายข้อ

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อ

$\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนรายข้อ
กับคะแนนรวมทุกข้อของทุกคน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนรายข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง

พหุ ประถมศึกษา

5.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อเครื่องมือ
 $\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

5.4 วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น เพื่อลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มาวิเคราะห์ ซึ่งค่าดัชนีความต้องการจำเป็น คำนวณโดยใช้สูตร (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) ดังนี้

$$\text{สูตร } PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
 D แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน สภาพปัจจุบัน
I	แทน สภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน ความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ระยะเวลาที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. ระยะเวลาที่ 2 ผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปรากฏดังตาราง 3-9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สพ.บุรีรัมย์ เขต 4	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.52	0.71	มาก	4.68	0.59	มากที่สุด	3.52	4.68	0.329	3
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.30	0.62	ปานกลาง	4.65	0.59	มากที่สุด	3.30	4.65	0.409	1
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	3.60	1.51	มาก	4.74	0.56	มากที่สุด	3.60	4.75	0.319	4
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.53	0.70	มาก	4.63	0.57	มากที่สุด	3.53	4.63	0.312	5
5. ด้านการส่งต่อ	3.50	0.67	ปานกลาง	4.66	0.60	มากที่สุด	3.50	4.66	0.331	2
โดยรวม	3.49	0.84	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด	3.49	4.67	0.338	

จากตาราง 3 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง รายด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ และด้านการคัดกรองนักเรียน

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม พบว่า ในระดับมากที่สุด รายด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับความต้องการจำเป็น การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม เรียงจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อ และลำดับที่ 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกรายข้อ

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษาได้จัดข้อมูลนักเรียนไว้ครอบคลุมในแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละบุคคล	3.86	0.51	มาก	4.71	0.57	มากที่สุด	3.86	4.71	0.22	5

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
2. สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนของผู้ปกครอง	3.66	0.65	มาก	4.80	0.55	มากที่สุด	3.66	4.80	0.31	3
3. สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมบ้านของครูที่ปรึกษา	3.64	0.62	มาก	4.56	0.60	มากที่สุด	3.64	4.56	0.25	4
4. สถานศึกษามีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล	3.14	0.74	ปานกลาง	4.63	0.59	มากที่สุด	3.14	4.63	0.47	1
5. ครูที่ปรึกษามีการวางแผนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม	3.32	0.74	ปานกลาง	4.73	0.62	มากที่สุด	3.32	4.73	0.42	2
โดยรวม	3.52	0.71	มาก	4.68	0.59	มากที่สุด	3.52	4.68	0.33	

จากตาราง 4 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาได้จัดข้อมูลนักเรียนไว้ครอบคลุมในแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละบุคคล สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนของผู้ปกครอง และสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมบ้านของครูที่ปรึกษา

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ สถานศึกษาได้จัดข้อมูลนักเรียนไว้ครอบคลุมในแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละบุคคล สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนของผู้ปกครอง และครูที่ปรึกษามีการวางแผนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 สถานศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ลำดับที่ 2 ครูที่ปรึกษามีการวางแผนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม และลำดับที่ 3 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนของผู้ปกครอง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกรายข้อ

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน	3.34	0.65	ปานกลาง	4.78	0.56	มากที่สุด	3.34	4.78	0.43	2

ตาราง 5 (ต่อ)

การบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการ คัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
2. สถานศึกษามีการ เก็บรักษาความลับผล การคัดกรองนักเรียน ของครูที่ปรึกษา	3.23	0.57	ปานกลาง	4.54	0.60	มากที่สุด	3.23	4.54	0.40	4
3. สถานศึกษามีการ ดำเนินงานและ เก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียน แต่ละกลุ่ม อย่างชัดเจน	3.34	0.64	ปานกลาง	4.79	0.53	มากที่สุด	3.34	4.79	0.43	1
4. สถานศึกษามีการ คัดกรองนักเรียน โดยพิจารณาจาก ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน	3.35	0.64	ปานกลาง	4.54	0.60	มากที่สุด	3.35	4.54	0.36	5
5. สถานศึกษาได้รับ ของผลการวิเคราะห์ พฤติกรรม นักเรียน เพื่อการแบ่งกลุ่ม นักเรียนเป็นที่ น่าเชื่อถือ	3.23	0.58	ปานกลาง	4.60	0.60	มากที่สุด	3.23	4.60	0.42	3
โดยรวม	3.30	0.62	ปานกลาง	4.65	0.59	มากที่สุด	3.30	4.65	0.41	

จากตาราง 5 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้าน สถานศึกษามีการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน แต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน และสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน และสถานศึกษาได้รับของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นที่น่าเชื่อถือ

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 สถานศึกษามีการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน ลำดับที่ 2 สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจนและลำดับที่ 3 สถานศึกษาได้รับของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นที่น่าเชื่อถือ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
จำแนกรายข้อ

การบริหารงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. สถานศึกษาให้ ความสำคัญกับกิจกรรม ก่อนเรียน (Homeroom) ของที่ปรึกษา	3.63	0.81	มาก	4.80	0.54	มากที่สุด	3.63	4.80	0.32	3
2. สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียน	3.82	3.02	มาก	4.64	0.60	มากที่สุด	3.82	4.64	0.21	4
3. สถานศึกษามีความ ต่อเนื่องในการดำเนิน กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	3.52	0.74	มาก	4.79	0.55	มากที่สุด	3.52	4.79	0.36	1
4. สถานศึกษาได้รับ ความร่วมมือจาก ผู้ปกครองในการหา แนวทาง ในการปรับปรุง พฤติกรรมนักเรียน ร่วมกับสถานศึกษา	3.49	0.75	ปานกลาง	4.72	0.57	มากที่สุด	3.49	4.72	0.35	2
5. สถานศึกษาจัดอบรม ครูเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	3.40	0.67	ปานกลาง	4.76	0.55	มากที่สุด	3.40	4.76	0.40	1
โดยรวม	3.60	1.51	มาก	4.74	0.56	มากที่สุด	3.60	4.74	0.32	

จากตาราง 6 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ สถานศึกษาจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ของที่ปรึกษา

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้ดังนี้ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ของที่ปรึกษา สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการหาแนวทาง ในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโดยรวมของการพัฒนา การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 สถานศึกษาจัดอบรมครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนา นักเรียน ลำดับที่ 2 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครองในการหาแนวทาง ในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา และลำดับที่ 3 สถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ของที่ปรึกษา

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
 จำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของ
 นักเรียน จำแนกรายข้อ

การบริหารงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ครูที่ปรึกษาลงมือ ปฏิบัติจริงในการแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.45	0.72	ปานกลาง	4.54	0.61	มากที่สุด	3.45	4.54	0.32	3
2. สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อ แก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.53	0.69	มาก	4.56	0.58	มากที่สุด	3.53	4.56	0.29	4
3. สถานศึกษาส่งเสริม และพัฒนาครูให้มี ความรู้และเทคนิคในการ ให้คำปรึกษา	3.42	0.67	ปานกลาง	4.61	0.57	มากที่สุด	3.42	4.61	0.35	1
4. ครูที่ปรึกษามีจิตวิทยา ในการให้คำปรึกษา สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.45	0.68	ปานกลาง	4.55	0.60	มากที่สุด	3.45	4.55	0.32	2
5. การจัดกิจกรรมมีความ สอดคล้องและเหมาะสม กับปัญหาของนักเรียน	3.82	0.69	มาก	4.91	0.35	มากที่สุด	3.82	4.91	0.29	5
โดยรวม	3.53	0.70	มาก	4.63	0.57	มากที่สุด	3.53	4.63	0.31	

จากตาราง 7 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละ ด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับ ปัญหาของนักเรียน, สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และครูที่ปรึกษาลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมาก ไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาของ นักเรียน สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และเทคนิคในการให้คำปรึกษา และ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการโดยรวมของการพัฒนาการบริหารงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 สถานศึกษาส่งเสริมและ พัฒนาครูให้มีความรู้และเทคนิคในการให้คำปรึกษา ลำดับที่ 2 ครูที่ปรึกษามีจิตวิทยาในการให้ คำปรึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และลำดับที่ 3 ครูที่ปรึกษาลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ จำแนกรายข้อ

การบริหารงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ครูที่ปรึกษามีการ ประสานงานกับครูที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ในการส่งต่อ	3.60	0.68	มาก	4.73	0.59	มากที่สุด	3.60	4.73	0.32	2
2. ครูที่ปรึกษามีการ ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ ถึงการส่งต่อให้ ผู้เชี่ยวชาญ	3.29	0.61	ปานกลาง	4.70	0.59	มากที่สุด	3.29	4.70	0.43	1
3. ครูแนะแนวให้ ความสำคัญในการแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.47	0.68	ปานกลาง	4.57	0.60	มากที่สุด	3.47	4.57	0.31	4
4. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหาความ พร้อมในการส่งต่อ	3.61	0.67	มาก	4.74	0.57	มากที่สุด	3.61	4.74	0.31	3
5. ครูที่ปรึกษามีการ จัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ ถูกส่งต่อ	3.51	0.69	มาก	4.53	0.60	มากที่สุด	3.51	4.53	0.29	5
โดยรวม	3.50	0.67	ปานกลาง	4.66	0.60	มากที่สุด	3.50	4.66	0.33	

จากตาราง 8 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ พบว่า สภาพปัจจุบัน
โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก

ได้ดังนี้ นักเรียนกลุ่มเสียงและกลุ่มมีปัญหามีความพร้อมในการส่งต่อ ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งต่อ และครูที่ปรึกษามีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อ

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ นักเรียนกลุ่มเสียงและกลุ่มมีปัญหามีความพร้อมในการส่งต่อ ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งต่อ และครูที่ปรึกษามีการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับความต้องการจำเป็น การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ จากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูที่ปรึกษามีการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ลำดับที่ 2 ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งต่อและลำดับที่ 3 นักเรียนกลุ่มเสียงและกลุ่มมีปัญหาที่มีความพร้อมในการส่งต่อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ส่วนที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			ลำดับความต้องการจำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	$PNI_{modified}$	
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.63	0.65	มาก	4.68	0.61	มากที่สุด	3.63	4.68	0.29	3
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา	3.72	0.77	มาก	4.72	0.58	มากที่สุด	3.72	4.72	0.27	4

ตาราง 9 (ต่อ)

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.37	0.65	ปานกลาง	4.54	0.61	มากที่สุด	3.37	4.54	0.35	2
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.28	0.61	ปานกลาง	4.63	0.58	มากที่สุด	3.28	4.63	0.41	1
โดยรวม	3.50	0.70	ปานกลาง	4.65	0.60	มากที่สุด	3.50	4.65	0.33	

จากตาราง 9 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ผลการสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากตารางพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับความต้องการจำเป็น การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การมีส่วนร่วมของชุมชนจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ลำดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และลำดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ระยะที่ 2 ผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.1 ผลการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านหนองไผ่เบญจมิตร อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4
 - รางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564 ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก ระดับทอง ระดับ เขตตรวจราชการที่ 13 (Cluster)
 - รับรางวัลเกียรติบัตรระดับยอดเยี่ยม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2565 ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 2. โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
 - รางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2560 ประเภทสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดกลาง ระดับดีเด่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 3. โรงเรียนปลาปากวิทยา อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
 - รางวัลเกียรติบัตรระดับยอดเยี่ยม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567 ประเภทสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ระดับเขตตรวจราชการที่ 11
- ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำสถานศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

โรงเรียนบ้านหนองไผ่ เบญจมิตร	โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง	โรงเรียนปลาปากวิทยา
<p>1. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี มีวางแผนการดำเนินงานอย่างแบบระบบ ประชุมวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างสอดคล้องกับบริบทของชุมชน</p> <p>2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ การรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในเรื่องสารเสพติด ครอบครัว และพฤติกรรมทางเพศ ใช้วิธีการในการรู้จักนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และเพื่อนนักเรียน มีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษา ออกเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนต้อง</p>	<p>1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สถานศึกษาร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง วัด หน่วยงานท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ</p> <p>2. สถานศึกษาจับคู่ครูที่ปรึกษาและนักเรียนรุ่นพี่กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้คำแนะนำ ดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมและการเรียน</p> <p>3. กิจกรรม "บ้านเยี่ยมบ้าน" ครูและบุคลากรทางการศึกษา เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนและครอบครัว</p> <p>4. สถานศึกษามีศูนย์ให้คำปรึกษาที่ทำงานร่วมกับนักจิตวิทยา ครูแนะแนว และผู้เชี่ยวชาญจากชุมชน เพื่อให้คำปรึกษาด้านจิตใจ การเรียน และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน</p>	<p>1. การจัดตั้งศูนย์เครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับชุมชน สถานศึกษาร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด โรงพยาบาล และหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อสร้างระบบเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ</p> <p>2. สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาและคณะผู้บริหารลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นประจำเพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมและปัญหาครอบครัว พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการดูแลนักเรียน</p> <p>3. โครงการ "พี่ดูแลน้อง" (Mentor-Mentee System) นักเรียนรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง โดยมีการจับคู่เพื่อเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือกันทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรม โดยมีครูที่ปรึกษาคอยสนับสนุน</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

โรงเรียนบ้านหนองไผ่ เบญจมิตร	โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง	โรงเรียนปลาปากวิทยา
<p>เป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมนำไปใช้ ให้ครูสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทุกคนและทันเวลา โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน</p> <p>3. ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียนร่วมประชุมหารือ ให้ความรู้ครูในการใช้เครื่องมือการคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน</p> <p>4. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาดำเนินการโดยด้วยวิธีการการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การส่งเสริมและพัฒนาโดยโครงการกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างมีกระบวนการและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน</p> <p>5) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้รับความ</p>	<p>5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาให้นักเรียนรายกรณี สถานศึกษาตั้งคณะทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>6. ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรจากชุมชน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดีในนักเรียน</p> <p>7. สถานศึกษาจัดโครงการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรง ยาเสพติด และอาชญากรรมโดยได้รับความร่วมมือจากตำรวจ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>8. สถานศึกษาร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรในชุมชนในการจัดหาทุนการศึกษา อาหารกลางวัน และอุปกรณ์</p>	<p>4. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในการดูแลนักเรียน สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมแนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือกลุ่มเสี่ยง</p> <p>5. โครงการ "สถานศึกษาปลอดภัย" และมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด สถานศึกษาร่วมมือกับตำรวจและชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด อาชญากรรม และการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา พร้อมจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน</p> <p>6. การสนับสนุนทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนจากภาคีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนในชุมชนเพื่อจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์</p> <p>7. กิจกรรมพัฒนาอาชีพและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

โรงเรียนบ้านหนองไผ่ เบญจมิตร	โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง	โรงเรียนปลาปากวิทยา
<p>ร่วมมือจากผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และชุมชน โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย พร้อมทั้งอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษาการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับวัยรุ่น หลังจากการจัดกิจกรรมมีจัดทำบันทึกรายงานผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังการร่วม กิจกรรมสรุปลงการดำเนินงาน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>6. ด้านการส่งต่อ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน และความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสะดวกในการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมรายงานผลการช่วยเหลือและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของนักเรียน</p>	<p>การเรียนรู้ให้นักเรียนที่ขาดแคลน</p> <p>9. สถานศึกษาจัดหลักสูตรและกิจกรรมเสริมสร้างอาชีพโดยการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การฝึกทักษะเกษตร งานฝีมือ หรือธุรกิจขนาดเล็ก</p> <p>10. สถานศึกษาใช้ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน การประชุมร่วมกับชุมชน และการให้คำปรึกษา เพื่อติดตามผลและปรับปรุงแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>สถานศึกษาจัดหลักสูตรพัฒนาอาชีพ โดยได้รับการสนับสนุนจากชุมชน เพื่อให้นักเรียนสามารถหารายได้เสริม</p> <p>8. ระบบให้คำปรึกษาและดูแลสุขภาพจิตนักเรียน สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์แนะแนวและเชิญผู้เชี่ยวชาญจากชุมชนมาช่วยดูแลสุขภาพจิตของนักเรียน รวมถึงการฝึกทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด</p> <p>9. การติดตามและประเมินผลนักเรียนรายบุคคลร่วมกับชุมชน สถานศึกษามีระบบติดตามผลนักเรียนอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยข้อมูลจากครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อวางแผนช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

โรงเรียนบ้านหนองไผ่ เบญจมิตร	โรงเรียนบ้านทุ่งนาเมือง	โรงเรียนปลาปากวิทยา
<p>หลังรับการช่วยเหลือจากครู ฝ่ายต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญจาก ภายนอก</p> <p>7. ด้านการสรุปผล มีการสรุปผล การดำเนินงานประจำ ทุกปี โดยผู้อำนวยการ สถานศึกษา ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวาง แผนการดำเนินงานในปี การศึกษาถัดไป เพื่อให้เกิดการ พัฒนาการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง</p>		

ตอนที่ 2 การออกแบบร่างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี
จากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และได้จัดทำร่างแนวทางขึ้น
ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการออกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากจากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1. จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน พัฒนาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว สุขภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วย เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	2. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
	3. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน จัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมพบปะผู้ปกครอง บ้านเยี่ยม นักเรียน และจัดโครงการ "ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้าน" ใช้เวทีการสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของนักเรียน
	4. พัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในชุมชน ให้ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน หรือบุคคลต้นแบบทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงให้กับนักเรียน จัดให้มีอาสาสมัครในชุมชนที่สามารถให้คำปรึกษาและติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียน
	5. ใช้กิจกรรมเสริมสร้างการรู้จักนักเรียนแบบไม่เป็นทางการใช้กิจกรรมนันทนาการ กีฬา หรือโครงการจิตอาสาเป็นสื่อในการเข้าใจนักเรียนในแง่มุมต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถและตัวตน

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	<p>6. ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพจิต หน่วยงานคุ้มครองเด็ก และองค์กรพัฒนาเยาวชน ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม</p> <p>7. จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน สอนเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การสนทนาเชิงลึก และการสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียนกับผู้ดูแล ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม</p> <p>8. ใช้เครื่องมือหรือแบบสำรวจในการประเมินและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียนในการรวบรวมข้อมูล จัดทำแบบประเมินเพื่อช่วยในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของนักเรียน</p>
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	<p>1. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนโดยความร่วมมือกับชุมชน จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่รวมข้อมูลด้านสุขภาพจิต พฤติกรรม การเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคม ใช้ข้อมูลจากชุมชน เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานสุขภาพ เพื่อช่วยในการคัดกรอง</p> <p>2. สถานศึกษาจัดตั้งคณะทำงานคัดกรองร่วมระหว่างสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วยครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา และผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกันระบุและแยกกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามผล</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	3. สถานศึกษาใช้เครื่องมือคัดกรองที่เหมาะสมและทันสมัย ใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสำรวจสุขภาพจิต และแบบทดสอบคัดกรองที่ได้รับการยอมรับ นำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันการประเมินสุขภาพจิต หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล
	4. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนช่วยสังเกตและรายงานพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ตั้งศูนย์แจ้งข้อมูลที่ปลอดภัย เช่น กล่องรับความคิดเห็น หรือช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจมีปัญหาได้ อบรมให้ชุมชนรู้จักสัญญาณเตือนของปัญหาต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง พฤติกรรมก้าวร้าว หรือภาวะซึมเศร้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคัดกรองนักเรียน
	5. สถานศึกษามอบหมายการข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยในการคัดกรอง ทำงานร่วมกับโรงพยาบาล คลินิกสุขภาพจิต และองค์กรสังคมสงเคราะห์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความเสี่ยง ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนในการสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือ
	6. สถานศึกษามีประเมินและปรับปรุงระบบคัดกรองเป็นระยะ จัดประชุมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นประจำเพื่อทบทวนประสิทธิภาพของการคัดกรอง ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการคัดกรองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน
	7. สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดการประชุมระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่ออธิบายผลการคัดกรองและหารือเกี่ยวกับแผนการช่วยเหลือหรือแนวทางการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสม

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	8. สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนิเทศและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับตรวจสอบได้
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	<p>1. สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ในชุมชน เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง</p> <p>2. สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและพัฒนาการเรียนของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ที่บ้าน</p> <p>3. สถานศึกษาพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียน จัดฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม</p> <p>4. สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน</p> <p>5. สถานศึกษาสนับสนุนการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษา เช่น ช่างฝีมือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการแบ่งปันประสบการณ์กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น การทำโครงการภาคสนามร่วมกับชุมชน ศึกษาธรรมชาติหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	6. ประเมินและปรับปรุงแผนส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นระยะ เพื่อติดตามผลและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติม
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียน โดยการมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน
	2. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้ง ระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต โดยการใช้ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน
	3. สถานศึกษาจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและ ชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการเฝ้า ระวังและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรม ชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักในปัญหาการใช้สารเสพติด การตั้งกลุ่มปรึกษาปัญหาครอบครัว เป็นต้น ใช้ความร่วมมือจากผู้นำ ชุมชนในการช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในนักเรียนและการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ
	4. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกัน ปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	<p>5. สถานศึกษาการให้คำปรึกษาและการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการให้คำปรึกษาจากนักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตใจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน เช่น ปัญหาความเครียด การกลั่นแกล้ง หรือปัญหาครอบครัว มีการตั้งกลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่ประสบปัญหาภายในครอบครัวหรือสังคม</p>
	<p>6. สถานศึกษาการจัดกิจกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยง จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะในการป้องกันการใช้สารเสพติด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับโทษของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนในการให้ความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหา</p>
	<p>7. สถานศึกษาติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือและการป้องกัน จัดให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และใช้ข้อมูลการติดตามผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการดูแลช่วยเหลือและจัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
5. ด้านการส่งต่อ	<p>1. สถานศึกษามีการสร้างระบบข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมสำหรับการส่งต่อ จัดทำฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการการช่วยเหลือหรือการดูแลจากหน่วยงานภายนอก ใช้ระบบข้อมูลที่สามารถติดตามและส่งต่อข้อมูลได้อย่างปลอดภัย และสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของการส่งต่อได้</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
องค์ประกอบ	แนวทางการดำเนินงาน
	2. สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานพัฒนาสังคม หรือโรงพยาบาล เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น จัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งต่อนั้นมีการดูแลที่เหมาะสม
	3. สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมครูในการส่งต่อ จัดอบรมและฝึกทักษะให้กับครูเกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษ เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงปัญหาหรือความเสี่ยง ครูสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินเบื้องต้นและการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน
	4. สถานศึกษาสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างช่องทางการติดต่อที่ชัดเจนและสะดวกในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนที่รับผิดชอบในการประสานงานการส่งต่อนักเรียน นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
	5. สถานศึกษาประเมินความต้องการของนักเรียนก่อนการส่งต่อ ประเมินความต้องการของนักเรียนให้รอบคอบก่อนการส่งต่อ เช่น การประเมินสถานะสุขภาพจิต ความยากลำบากในด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว เพื่อประเมินหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม
	6. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียน กำหนดกระบวนการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการนิเทศงาน และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทุกครั้ง

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา
การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ปรากฏดังในตาราง 12 – 17

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วน
ร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4 โดยรวม

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วน ร่วมของชุมชนของสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.65	0.48	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.75	0.63	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก	4.60	0.50	มากที่สุด	4.40	0.62	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของ นักเรียน	4.74	0.44	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อ	4.87	0.35	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	4.72	0.48	มากที่สุด	4.63	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ด้านการส่งต่อ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
4. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ
5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการส่งต่อ 3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 4. ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน พัฒนาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว สุขภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.20	0.45	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
2. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน จัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมพบปะผู้ปกครอง บ้านเยี่ยม นักเรียน และจัดโครงการ "ครูที่ปรึกษา เยี่ยมบ้าน" ใช้เวทีการสนทนาแลกเปลี่ยน ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหา ของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษาพัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือที่ ปรึกษาในชุมชน ให้ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน หรือบุคคลต้นแบบทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงให้กับนักเรียน จัดให้มี อาสาสมัครในชุมชนที่สามารถให้คำปรึกษา และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษาใช้กิจกรรมเสริมสร้างการ รู้จักนักเรียนแบบไม่เป็นทางการ ใช้ กิจกรรมนันทนาการ กีฬา หรือโครงการจิต อาสาเป็นสื่อในการเข้าใจนักเรียนในแง่มุม ต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนจัด กิจกรรมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความสามารถและตัวตน	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพจิต หน่วยงานคุ้มครองเด็ก และองค์กรพัฒนาเยาวชน ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7. จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน สอนเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การสนทนาเชิงลึก และการสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียนกับผู้ดูแล ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด	5	0.00	มากที่สุด
8. ใช้เครื่องมือหรือแบบสำรวจในการประเมินและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียน ในการรวบรวมข้อมูล จัดทำแบบประเมินเพื่อช่วยในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.65	0.48	มากที่สุด	4.75	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง มีสี่ตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชนจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมพบปะผู้ปกครอง บ้านเยี่ยมนักเรียน และจัดโครงการ “ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้าน” ใช้เวทีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของนักเรียน 2. ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพจิต หน่วยงานคุ้มครองเด็ก และองค์กรพัฒนาเยาวชน ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม 3. จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน สอนเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การสนทนาเชิงลึก และการสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียนกับผู้ดูแล ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม 4. ใช้เครื่องมือหรือแบบสำรวจในการประเมินและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียนในการรวบรวมข้อมูล จัดทำแบบประเมินเพื่อช่วยในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของลำดับที่สอง มีสามตัวชี้วัด คือ 1. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น 2. สถานศึกษาพัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในชุมชน ให้ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน หรือบุคคลต้นแบบทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงให้กับนักเรียน จัดให้มีอาสาสมัครในชุมชนที่สามารถให้คำปรึกษาและติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียน 3. สถานศึกษาใช้กิจกรรมเสริมสร้างการรู้จักนักเรียนแบบไม่เป็นทางการ ใช้กิจกรรมนันทนาการ กีฬา หรือโครงการจิตอาสาเป็นสื่อในการเข้าใจนักเรียนในแง่มุมต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถและตัวตน ลำดับที่สาม มีหนึ่งตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน พัฒนาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว สุขภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน จัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมพบปะผู้ปกครอง บ้านเยี่ยมนักเรียน และจัดโครงการ “ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้าน” ใช้เวทีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของนักเรียน 3. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับ

ชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย สามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับ เทคนิคการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน สอนเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การสนทนา เชิงลึก และการสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียนกับผู้ดูแล ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและ วัยรุ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ลำดับที่สอง มี 3 ตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน พัฒนาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว สุขภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามา ช่วยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. ประสานงานกับ หน่วยงานภายนอกเพื่อรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานด้าน สุขภาพจิต หน่วยงานคุ้มครองเด็ก และองค์กรพัฒนาเยาวชน ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม ลำดับสาม มี 4 ตัวชี้วัด คือ 1. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมี ส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ พฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น 2. สถานศึกษาพัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในชุมชน ให้ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน หรือบุคคลต้นแบบทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงให้กับนักเรียน จัดให้มี อาสาสมัครในชุมชนที่สามารถให้คำปรึกษาและติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียน 3. สถานศึกษาใช้ กิจกรรมเสริมสร้างการรู้จักนักเรียนแบบไม่เป็นทางการ ใช้กิจกรรมนันทนาการ กีฬา หรือโครงการ จิตอาสาเป็นสื่อในการเข้าใจนักเรียนในแง่มุมต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนจัดกิจกรรม ร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถและตัวตน 4. ใช้เครื่องมือหรือแบบสำรวจในการ ประเมินและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียนในการรวบรวมข้อมูล จัดทำแบบประเมินเพื่อช่วยในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของนักเรียน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
 ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนโดยความร่วมมือกับชุมชนจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่รวมข้อมูลด้านสุขภาพจิต พฤติกรรม การเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคม ใช้ข้อมูลจากชุมชน เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานสุขภาพ เพื่อช่วยในการคัดกรอง	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. สถานศึกษาจัดตั้งคณะทำงานคัดกรองร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วยครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา และผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกันระบุและแยกกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ประชุมเป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3. สถานศึกษาใช้เครื่องมือคัดกรองที่เหมาะสมและทันสมัย ใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสำรวจสุขภาพจิต และแบบทดสอบคัดกรองที่ได้รับการยอมรับ นำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชัน การประเมินสุขภาพจิต หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.4	1.34	มาก	4.4	0.55	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนช่วยสังเกตและรายงานพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ตั้งศูนย์แจ้งข้อมูลที่ปลอดภัย เช่น กล่องรับความคิดเห็น หรือช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจมีปัญหาได้ อบรมให้ชุมชนรู้จักสัญญาณเตือนของปัญหาต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง พฤติกรรมก้าวร้าว หรือภาวะซึมเศร้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคัดกรองนักเรียน	4.6	0.89	มากที่สุด	4.4	0.55	มาก
5. สถานศึกษาบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยในการคัดกรองทำงานร่วมกับโรงพยาบาล คลินิกสุขภาพจิต และองค์กรสังคมสงเคราะห์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความเสี่ยง ใช้อ้างอิงจากหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนในการสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.4	0.55	มาก
6. สถานศึกษามีประเมินและปรับปรุงระบบคัดกรองเป็นระยะ จัดประชุมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นประจำ เพื่อทบทวนประสิทธิภาพของการคัดกรอง ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการคัดกรองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดการประชุมระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่ออธิบายผลการคัดกรองและหารือเกี่ยวกับแผนการช่วยเหลือหรือแนวทางการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสม	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
8. สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนิเทศและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับตรวจสอบได้	5	0.00	มากที่สุด	5	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.75	0.63	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 14 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนิเทศและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับตรวจสอบได้ ลำดับที่สอง มีห้าตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนโดยความร่วมมือกับชุมชน จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่รวมข้อมูลด้านสุขภาพจิต พฤติกรรม การเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคม ใช้ข้อมูลจากชุมชน เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานสุขภาพ เพื่อช่วยในการคัดกรอง 2. สถานศึกษาจัดตั้งคณะทำงานคัดกรองร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วยครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา และผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกันระบุและแยกกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามผล 3. สถานศึกษาบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยในการคัดกรองทำงานร่วมกับโรงพยาบาล คลินิกสุขภาพจิต และองค์กรสังคมสงเคราะห์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่

เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความเสี่ยง ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนในการสนับสนุน การตัดสินใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือ 4. สถานศึกษามีประเมินและปรับปรุงระบบคัดกรองเป็นระยะ จัดประชุมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นประจำเพื่อทบทวนประสิทธิภาพของการคัดกรอง ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการคัดกรองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน 5. สถานศึกษา มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดการประชุมระหว่างครูและ ผู้ปกครองเพื่ออธิบายผลการคัดกรองและหารือเกี่ยวกับแผนการช่วยเหลือหรือแนวทางการพัฒนา นักเรียนอย่างเหมาะสม

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง มีสองตัวชี้วัด คือ

1. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนโดยความร่วมมือกับชุมชน จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่ รวมข้อมูลด้านสุขภาพจิต พฤติกรรม การเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคม ใช้ข้อมูลจากชุมชน เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานสุขภาพ เพื่อช่วยในการคัดกรอง
2. สถานศึกษา มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองให้ผู้อำนวยการ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนิเทศและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับตรวจสอบได้ ลำดับที่สอง มีสองตัวชี้วัด คือ

1. สถานศึกษามีประเมินและปรับปรุงระบบคัดกรองเป็นระยะ จัดประชุมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นประจำเพื่อทบทวนประสิทธิภาพของการคัดกรอง ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการคัดกรองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน
2. สถานศึกษา มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนและแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดการประชุมระหว่างครูและ ผู้ปกครองเพื่ออธิบายผลการคัดกรองและหารือเกี่ยวกับแผนการช่วยเหลือหรือแนวทางการพัฒนา นักเรียนอย่างเหมาะสม และลำดับที่สาม มีสี่ตัวชี้วัด คือ

1. สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการร่วม ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วยครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา และผู้นำชุมชน เพื่อ ช่วยกันระบุและแยกกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลและติดตามผล
2. สถานศึกษาใช้เครื่องมือคัดกรองที่เหมาะสมและทันสมัย ใช้แบบประเมิน พฤติกรรม แบบสำรวจสุขภาพจิต และแบบทดสอบคัดกรองที่ได้รับการยอมรับ นำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันการประเมินสุขภาพจิต หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนช่วยสังเกตและรายงานพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ตั้งศูนย์แจ้ง ข้อมูลที่ปลอดภัย เช่น กล้องรับความคิดเห็น หรือช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชน สามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจมีปัญหาได้ อบรมให้ชุมชนรู้จักสัญญาณเตือนของปัญหา ต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง พฤติกรรมก้าวร้าว หรือภาวะซึมเศร้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคัดกรอง นักเรียน และ
4. สถานศึกษาบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยในการคัดกรอง ทำงาน

ร่วมกับโรงพยาบาล คลินิกสุขภาพจิต และองค์กรสังคมสงเคราะห์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความเสี่ยง ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนในการสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ในชุมชน เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2. สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและพัฒนาการเรียนของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ที่บ้าน	4.40	0.55	มาก	4.00	0.71	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษาพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียน จัดฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม	5	0.00	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านอาชีพร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน	4.2	0.45	มาก	4.2	0.45	มาก
5. สถานศึกษาสนับสนุนการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษา เช่น ช่างฝีมือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการแบ่งปันประสบการณ์กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น การทำโครงการภาคสนามร่วมกับชุมชน ศึกษาธรรมชาติหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน	4.6	0.55	มากที่สุด	4.4	0.45	มาก
6. ประเมินและปรับปรุงแผนส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นระยะ เพื่อติดตามผลและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.6	0.50	มากที่สุด	4.40	0.62	มากที่สุด

จากตาราง 15 ผลการประเมินค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า แนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. สถานศึกษาพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียน จัดฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม ลำดับที่สอง คือ 1. สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ในชุมชน เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และลำดับที่สาม มีสองตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาสนับสนุนการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษา เช่น ช่างฝีมือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการแบ่งปันประสบการณ์กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น การทำโครงการภาคสนามร่วมกับชุมชน ศึกษาธรรมชาติหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน และ 2. ประเมินและปรับปรุงแผนส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นระยะ เพื่อติดตามผลและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติม

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่าแนวทางโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. ประเมินและปรับปรุงแผนส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นระยะ เพื่อติดตามผลและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติม ลำดับที่สอง คือ 1. สถานศึกษาพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียน จัดฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม และลำดับที่สาม มีสองตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ในชุมชน เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และ 2. สถานศึกษาสนับสนุนการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการ

เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษา เช่น ช่างฝีมือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการแบ่งปันประสบการณ์กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น การทำโครงการภาคสนาม ร่วมกับชุมชน ศึกษารวมชาติหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมร่วมกันทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต โดยการใช้ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษาจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักในปัญหา การใช้สารเสพติด การตั้งกลุ่มปรึกษาปัญหาครอบครัว เป็นต้น ใช้ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในนักเรียนและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกันปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษาการให้คำปรึกษาและการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการให้คำปรึกษาจากนักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตใจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน เช่น ปัญหาความเครียด การกลั่นแกล้ง หรือปัญหาครอบครัว มีการตั้งกลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่ประสบปัญหาภายในครอบครัวหรือสังคม	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. สถานศึกษาการจัดกิจกรรมป้องกันการ ใช้สารเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยง จัด โครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการป้องกันการใช้สารเสพติด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับโทษของ การใช้สารเสพติดในชุมชน โดยการทำงาน ร่วมกับผู้นำชุมชนในการให้ความรู้และ สร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหา	4.8	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7. สถานศึกษาติดตามและประเมินผลการ ช่วยเหลือและการป้องกัน จัดให้มีการ ติดตามผลการช่วยเหลือหรือการดำเนิน โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยการ ประเมินผลเป็นระยะ ๆ และใช้ข้อมูล การติดตามผลเพื่อปรับปรุงแนวทาง การดูแลช่วยเหลือและจัดกิจกรรมที่ตรงกับ ความต้องการของนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.4	0.55	มาก
โดยรวม	4.74	0.44	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 16 ผลการประเมินค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน พบว่า แนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียน โดยการมี

วิสัยทัศน์ร่วมกันทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน ลำดับที่สอง มีสามตัวชี้วัด คือ

1. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต โดยการใช้ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน

2. สถานศึกษาการจัดกิจกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยง จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการป้องกันการใช้สารเสพติด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับโทษของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนในการให้ความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหา และ 3. สถานศึกษาติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือและการป้องกัน จัดให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ของนักเรียน โดยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และใช้ข้อมูลการติดตามผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการดูแลช่วยเหลือและจัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และ

ลำดับที่สามมีสามตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักในปัญหาการใช้สารเสพติด การตั้งกลุ่มปรึกษาปัญหาครอบครัว เป็นต้น ใช้ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในนักเรียนและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ 2. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกันปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย และ 3. สถานศึกษาการให้คำปรึกษาและการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการให้คำปรึกษาจากนักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตใจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน เช่น ปัญหาความเครียด การกลั่นแกล้ง หรือปัญหาครอบครัว มีการตั้งกลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่ประสบปัญหาภายในครอบครัวหรือสังคม

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน พบว่าแนวทางโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. สถานศึกษาการจัดกิจกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยง จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการป้องกันการใช้สารเสพติด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับโทษของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนในการให้ความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหา ลำดับที่สอง มีสองตัวชี้วัด คือ

1. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต โดยการใช้ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน และ
2. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกันปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย และลำดับที่สาม มีสามตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต โดยการใช้ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน 2. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกันปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย และ 3. สถานศึกษาการให้คำปรึกษาและการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการให้คำปรึกษาจากนักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตใจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน เช่น ปัญหาความเครียด การกลั่นแกล้ง หรือปัญหาครอบครัว มีการตั้งกลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่ประสบปัญหาภายในครอบครัวหรือสังคม

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วน
 ร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
 เขต 4 ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการสร้างระบบข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมสำหรับการส่งต่อ จัดทำฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการการช่วยเหลือหรือการดูแลจากหน่วยงานภายนอก ใช้ระบบข้อมูลที่สามารถติดตามและส่งต่อข้อมูลได้อย่างปลอดภัย และสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของการส่งต่อได้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานพัฒนาสังคมหรือโรงพยาบาล เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น จัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งต่อนั้นมีการดูแลที่เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมครูในการส่งต่อ จัดอบรมและฝึกทักษะให้กับครูเกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษ เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงปัญหาหรือความเสี่ยง ครูสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินเบื้องต้นและการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษาสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างช่องทางการติดต่อที่ชัดเจนและสะดวกในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนที่รับผิดชอบในการประสานงานการส่งต่อนักเรียน นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. สถานศึกษาประเมินความต้องการของนักเรียนก่อนการส่งต่อ ประเมินความต้องการของนักเรียนให้รอบคอบก่อนการส่งต่อ เช่น การประเมินสถานะสุขภาพจิต ความยากลำบากในด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว เพื่อประเมินหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม	4.6	0.55	มากที่สุด	4.4	0.55	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผล การส่งต่อนักเรียน กำหนดกระบวนการ ติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการนิเทศ งานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทุกครั้ง	4.8	0.45	มากที่สุด	5	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.87	0.35	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 17 ผลการประเมินค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ พบว่า แนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง มีสามตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษามีการสร้างระบบข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมสำหรับการส่งต่อ จัดทำฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการการช่วยเหลือหรือการดูแลจากหน่วยงานภายนอก ใช้ระบบข้อมูลที่สามารถติดตามและส่งต่อข้อมูลได้อย่างปลอดภัย และสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของการส่งต่อได้ 2. สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานพัฒนาสังคม หรือโรงพยาบาล เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น จัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งต่อนั้นมีการดูแลที่เหมาะสม และ 3. สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมครูในการส่งต่อ จัดอบรมและฝึกทักษะให้กับครูเกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษ เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงปัญหาหรือความเสี่ยง ครูสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินเบื้องต้นและการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่สอง มีสองตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษาสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างช่องทางการติดต่อที่ชัดเจนและสะดวกในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนที่

รับผิดชอบในการประสานงานการส่งต่อนักเรียน นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และ 2. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียน กำหนดกระบวนการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทุกครั้ง และลำดับที่สาม คือ 1. สถานศึกษาประเมินความต้องการของนักเรียนก่อนการส่งต่อ ประเมินความต้องการของนักเรียนให้รอบคอบก่อนการส่งต่อ เช่น การประเมินสถานะสุขภาพจิต ความยากลำบากในด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว เพื่อประเมินหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งต่อ พบว่า แนวทางโดยรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ 1. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียน กำหนดกระบวนการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทุกครั้ง ลำดับที่สอง มีสองตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานพัฒนาสังคม หรือโรงพยาบาล เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น จัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งต่อนั้นมีการดูแลที่เหมาะสม และ 2. สถานศึกษาสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างช่องทางการติดต่อที่ชัดเจนและสะดวกในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนที่รับผิดชอบในการประสานงานการส่งต่อนักเรียน นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และลำดับที่สาม มีสองตัวชี้วัด คือ 1. สถานศึกษามีการสร้างระบบข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมสำหรับการส่งต่อ จัดทำฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการการช่วยเหลือหรือการดูแลจากหน่วยงานภายนอก ใช้ระบบข้อมูลที่สามารติดตามและส่งต่อข้อมูลได้อย่างปลอดภัย และสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของการส่งต่อได้ และ 2. สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมครูในการส่งต่อ จัดอบรมและฝึกทักษะให้กับครูเกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษ เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงปัญหาหรือความเสี่ยง ครูสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินเบื้องต้นและการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ได้จากผู้ตอบ
แบบสอบถามมาประกอบการพิจารณาในการศึกษาแนวทางการพัฒนาในครั้งนี้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถสรุปผล อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ ได้ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมาก

ไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้าน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ และด้านการคัดกรองนักเรียน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

1.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และด้านการส่งต่อ

2. ผลการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งหมด 5 ด้าน 35 แนวทาง เรียงลำดับตามความจำเป็น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 8 แนวทาง ได้แก่

2.1.1 จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนร่วมกับชุมชน พัฒนาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว สุขภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. จัดตั้งเครือข่ายครูที่ปรึกษาร่วมกับชุมชน ให้ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

3. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน จัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมพบปะผู้ปกครอง บ้านเยี่ยมนักเรียน และจัดโครงการ “ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้าน” ใ้เวทีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของนักเรียน

4. พัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในชุมชน ให้ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน หรือบุคคลต้นแบบทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงให้กับนักเรียน จัดให้มีอาสาสมัครในชุมชนที่สามารถให้คำปรึกษาและติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียน

5. ใช้กิจกรรมเสริมสร้างการรู้จักนักเรียนแบบไม่เป็นทางการ ใช้กิจกรรม

นันทนาการ กีฬา หรือโครงการจิตอาสาเป็นสื่อในการเข้าใจนักเรียนในแง่มุมมองต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถและตัวตน

6. ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพจิต หน่วยงานคุ้มครองเด็ก และองค์กรพัฒนาเยาวชน ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม

7. จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน สอนเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การสนทนาเชิงลึก และการสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียนกับผู้ดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

8. ใช้เครื่องมือหรือแบบสำรวจในการประเมินและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียนในการรวบรวมข้อมูล จัดทำแบบประเมินเพื่อช่วยในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของนักเรียน

2.2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 8 แนวทาง ได้แก่

1. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนโดยความร่วมมือกับชุมชน จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่รวมข้อมูลด้านสุขภาพจิต พฤติกรรมการเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคม ใช้ข้อมูลจากชุมชน เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานสุขภาพ เพื่อช่วยในการคัดกรอง
2. สถานศึกษาจัดตั้งคณะทำงานคัดกรองร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วยครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา และผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกันระบุและแยกกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามผล
3. สถานศึกษาใช้เครื่องมือคัดกรองที่เหมาะสมและทันสมัย ใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสำรวจสุขภาพจิต และแบบทดสอบคัดกรองที่ได้รับการยอมรับ นำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันการประเมินสุขภาพจิต หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนช่วยสังเกตและรายงานพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ตั้งศูนย์แจ้งข้อมูลที่ปลอดภัย เช่น กล้องรับความคิดเห็น หรือช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจมีปัญหาได้ อบรมให้ชุมชนรู้จักสัญญาณเตือนของปัญหาต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง พฤติกรรมก้าวร้าว หรือภาวะซึมเศร้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคัดกรองนักเรียน
5. สถานศึกษาบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยในการคัดกรอง ทำงานร่วมกับโรงพยาบาล คลินิกสุขภาพจิต และองค์กรสังคมสงเคราะห์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความเสี่ยง ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนในการสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือ
6. สถานศึกษามีประเมินและปรับปรุงระบบคัดกรองเป็นระยะ จัดประชุมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นประจำเพื่อทบทวนประสิทธิภาพของการคัดกรอง ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการคัดกรองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน
7. สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดการประชุมระหว่างครูและ

ผู้ปกครองเพื่ออธิบายผลการคัดกรองและหารือเกี่ยวกับแผนการช่วยเหลือหรือแนวทางการพัฒนา
นักเรียนอย่างเหมาะสม 8. สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน มีการรายงาน
สรุปผลการคัดกรองให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนิเทศและสะท้อน
ข้อมูลย้อนกลับตรวจสอบได้

2.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 6 แนวทาง ได้แก่ 1. สถานศึกษาสร้าง
ความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมร่วมระหว่าง
สถานศึกษาและชุมชน เช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ใน
ชุมชน เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดการเรียนการสอนใน
ลักษณะชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง 2. สถานศึกษาส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและ
พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมให้
ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ที่บ้าน 3. สถานศึกษาพัฒนาโปรแกรม
การฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียน จัดฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น
การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม 4. สถานศึกษามี
กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านอาชีพร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ
ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน 5. สถานศึกษาสับสนุนการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้
โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษา เช่น ช่างฝีมือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการแบ่งปัน
ประสบการณ์กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น การทำโครงการภาคสนาม
ร่วมกับชุมชน ศึกษาธรรมชาติหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน 6. ประเมินและปรับปรุงแผนส่งเสริม
พัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเป็นระยะ เพื่อติดตามผล
และพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ
กิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติม

2.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 7 แนวทาง ได้แก่

1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัด
กรองผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมกันทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน
2. สถานศึกษาจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหานักเรียน จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจ
เกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพจิต
โดยการใช้อยู่ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ให้ครูมีเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและ
ปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้แบบฟอร์มประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน
3. สถานศึกษาจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่าง
สถานศึกษาและชุมชนในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรม

ชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักในปัญหาการใช้สารเสพติด การตั้งกลุ่มปรึกษาปัญหาครอบครัว เป็นต้น ใช้ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในนักเรียนและการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ 4. สถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและการป้องกันปัญหา ด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ และการปฏิเสธสิ่งล่อใจ เช่น การเสพสารเสพติดหรือการกระทำผิดกฎหมาย 5. สถานศึกษาการให้ คำปรึกษาและการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการให้คำปรึกษาจากนักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตใจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน เช่น ปัญหาความเครียด การกลั่นแกล้ง หรือปัญหาครอบครัว มีการตั้งกลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่ประสบ ปัญหาภายในครอบครัวหรือสังคม 6. สถานศึกษาการจัดกิจกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดและ พฤติกรรมเสี่ยง จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการป้องกันการใช้สารเสพติด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับโทษของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยการทำงานร่วมกับผู้นำ ชุมชนในการให้ความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหา 7. สถานศึกษาติดตามและประเมินผล การช่วยเหลือและการป้องกัน จัดให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และใช้ข้อมูล การติดตามผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการดูแลช่วยเหลือและจัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 ด้านการส่งต่อ 6 แนวทาง ได้แก่ 1. สถานศึกษามีการสร้างระบบข้อมูลที่ ชัดเจนและครอบคลุมสำหรับการส่งต่อ จัดทำฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการ การช่วยเหลือหรือการดูแลจากหน่วยงานภายนอก ใช้ระบบข้อมูลที่สามารถติดตามและส่งต่อข้อมูล ได้อย่างปลอดภัย และสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของการส่งต่อได้ 2. สถานศึกษามีการ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานพัฒนาสังคม หรือโรงพยาบาล เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนเป็นไปอย่าง ราบรื่น จัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งต่อนั้น มีการดูแลที่เหมาะสม 3. สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมครูในการส่งต่อ จัดอบรมและฝึกทักษะให้กับครู เกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษ เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงปัญหาหรือ ความเสี่ยง ครูสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินเบื้องต้นและการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งต่อนักเรียน 4. สถานศึกษาสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สร้างช่องทางการติดต่อที่ชัดเจนและสะดวกในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และ หน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนที่รับผิดชอบในการประสานงาน การส่งต่อนักเรียน นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการติดต่อ แลกเปลี่ยน ข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 5. สถานศึกษาประเมินความต้องการของนักเรียนก่อนการส่ง

ต่อ ประเมินความต้องการของนักเรียนให้รอบคอบก่อนการส่งต่อ เช่น การประเมินสถานะสุขภาพจิต ความยากลำบากในด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว เพื่อประเมินหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม 6. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียน กำหนดกระบวนการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทุกครั้ง

ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 5 ด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ 1. ด้านการส่งต่อ 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน 4. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการส่งต่อ 3. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาของนักเรียน 4. ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย 4 ประเด็น ประกอบด้วย สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 แสดงรายละเอียดทั้งหมดดังนี้

1. สภาพปัจจุบันแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละ ด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านป้องกันและแก้ไข

ปัญหาของนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ และด้านการคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษา ภาคิน เศรษฐภักดี (2560) กล่าวว่า ครูมีอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกล่าว คือ บทบาทหน้าที่ของครู มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมนักเรียน ถ้าหากครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน ย่อมทำให้ขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนรวมทั้งขาดประสิทธิภาพในการพัฒนากิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาได้เต็มที่ จึงถือได้ว่าครูผู้สอนเป็นที่ปรึกษาที่มีความสำคัญกับกิจกรรมด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนควรส่งเสริมให้ครูใช้เวลาอยู่กับนักเรียนมากขึ้น เพื่อรู้จักและคัดกรองนักเรียนได้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด จะเห็นได้ว่าผลด้านการคัดกรองนักเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานศึกษาที่มีการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องมีพัฒนาการคัดกรองนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ความว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรเพิ่มแบบประเมินนักเรียนให้มีความหลากหลาย อาจมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียนเข้ามาใช้เพื่อความ

สะดวกในการเก็บข้อมูล ครูมีการปรับปรุงข้อมูลของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีการส่งต่อข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้กับครูที่ปรึกษา เพื่อให้ครูได้รับข้อมูลของนักเรียน และสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้บริหารควรจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความถนัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และสอดคล้องกับปรมาภรณ์ สนธิ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2562) ความว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและคณะครูควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์เด็กเพื่อให้ได้การคัดกรองนักเรียนที่เป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน

4. ผลการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งหมด 5 ด้าน 35 แนวทาง ประกอบไปด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ ซึ่งผลการประเมินแนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่างๆอย่างเหมาะสม ทั้งการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการประเมินแนวทางจากผู้คุณวุฒิล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

1.2 สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่สามารถบูรณาการข้อมูลระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถติดตามและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

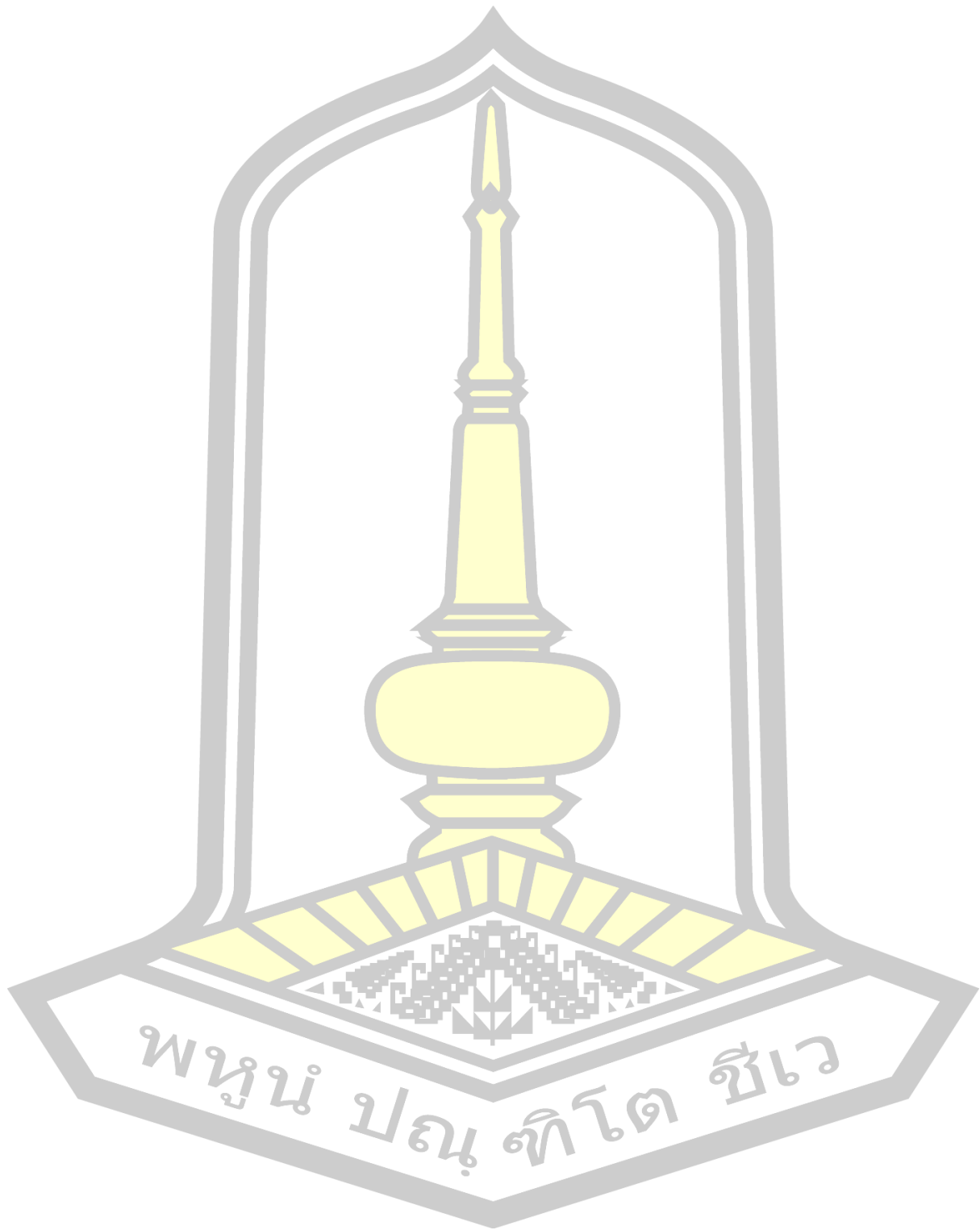
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเมื่อนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ไปใช้ในการปฏิบัติ

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ไปใช้ในการปฏิบัติ

พหุ ประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรตา มลิลดา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 8(2), 31-41.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเรนัส อิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างสุขภาวะและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2556). *คู่มือการดำเนินงานโครงการ 1 โรงพยาบาล 1 โรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. (2530). *การพึ่งตนเองศักยภาพในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น.
- กิริติ การรัมย์. (2555). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านจิว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน. (2559). *การศึกษายุทธศาสตร์การบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ขวัญเนตร มุลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทนา บุญรุ่ง. (2548). การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระนันท์ นนทะบุตร. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 15(2), 160-173.
- ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10(1), 34-41.
- ณภัช สว่างใหญ่. (2556). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ดาวรุ่ง มุกดาภิจ. (2554). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขง อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทัศนีย์ ไชยเจริญ. (2555). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้น. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://sites.google.com/site/arnkasorn/ra>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567].

- ธีรกุล พงษ์จงมิตร. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญประสพ กุลศรี. (2550). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุปผาชาติ เข็มวิชัย. (2558). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านแม่ต๋อม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปรมาภรณ์ สนธิ และ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2562). *แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(2), 47-60.
- ประนอม แก้วสวัสดิ์. (2556). *สภาพและปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญยวีร์ ชัยสวัสดิ์. (2555). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข และมานิตย์ อาษานอก. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม*. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 4(10), 147-157.

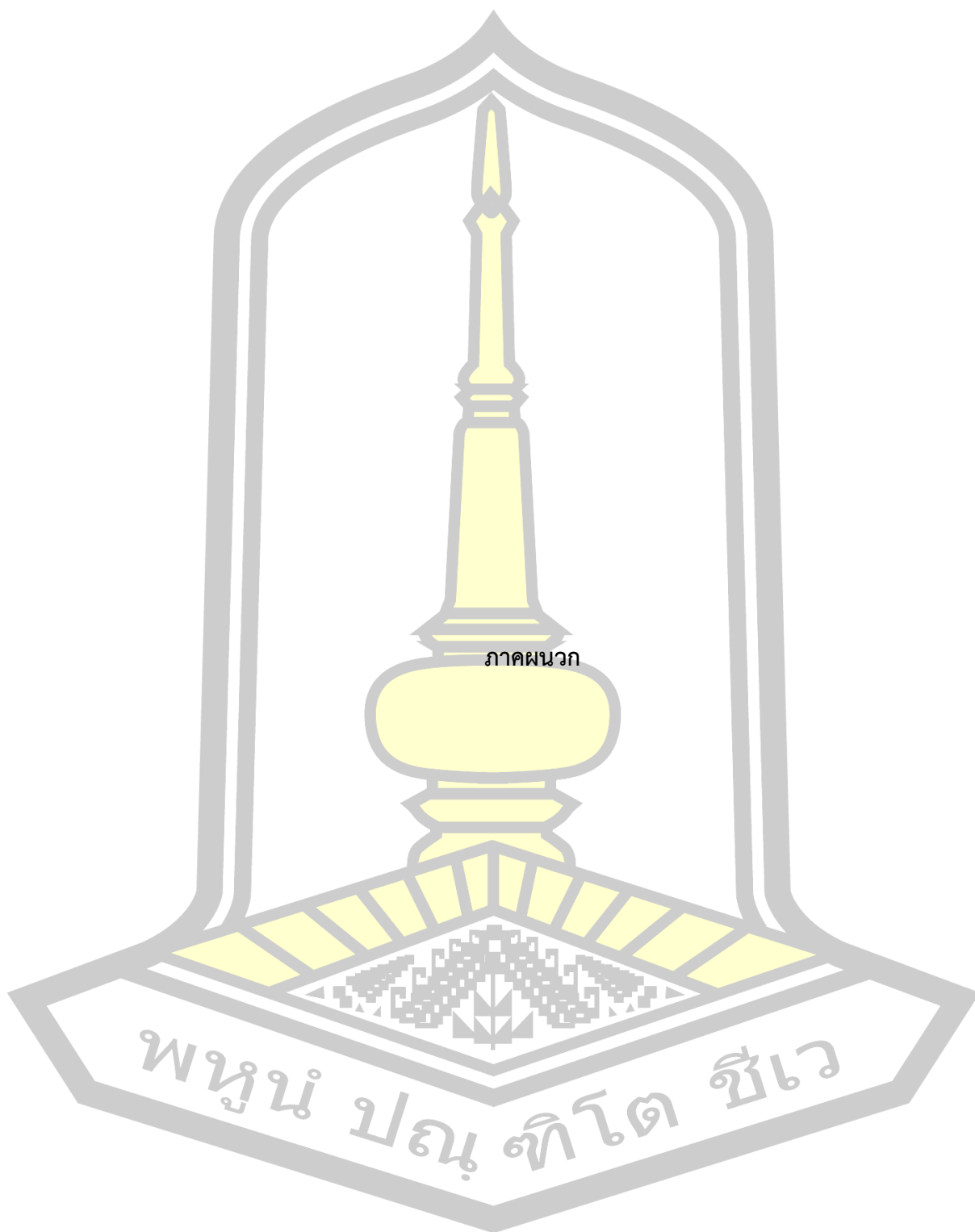
- พาฝัน บุละ. (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของชุมชนตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. *การประชุมมหาดใหญ่
วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 ณ ห้องประชุม Blue Ocean Hall อาคารคณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, 20 กรกฎาคม 2561, หน้า 1359-1376. สงขลา :
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิชามณูษ์ ม่วงแก้ว. (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เพชรพิศา แซ่ล้อยเลื่อน. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและ
นานาชาติครั้งที่ 13*. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : คัดดีโสภา
การพิมพ์
- ภาคิน เศรษฐภักดี. (2560). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาภูมิ
ราชวิทยาลัย.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และราชการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บัคพอยท์.

- รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรมน วิตะเสวีระ. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วีระศักดิ์ จันทะรักษ์. (2553). การนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วุฒินันท์ นามนาค. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ : สพฐ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ
20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). *การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาค* หลักสูตรผู้บริหารศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริพัฒน์ ลากิจตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสนับสนุน การบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 117-128.
- สุทธิษา เพ็ญศรี. (2563). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุธน โบราณประสิทธิ์. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุน เทียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุบัน พรเวียง. (2557). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คืออะไร*. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://bannongmaetaeng.com/data_86842. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567].
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรม ไทย*. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะ ของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ส เจริญการพิมพ์.
- Biddle, V.S. (2009). Student Assistance Program Outcomes of Students at Risk for Suicide. *Dissertation Abstracts International*, 69(8), 118.
- Cha, J. (2009). Shopping on social networking web sites: Attitudes toward real versus virtual items. *Journal of Interactive Advertising*, 10(1), 77-93.

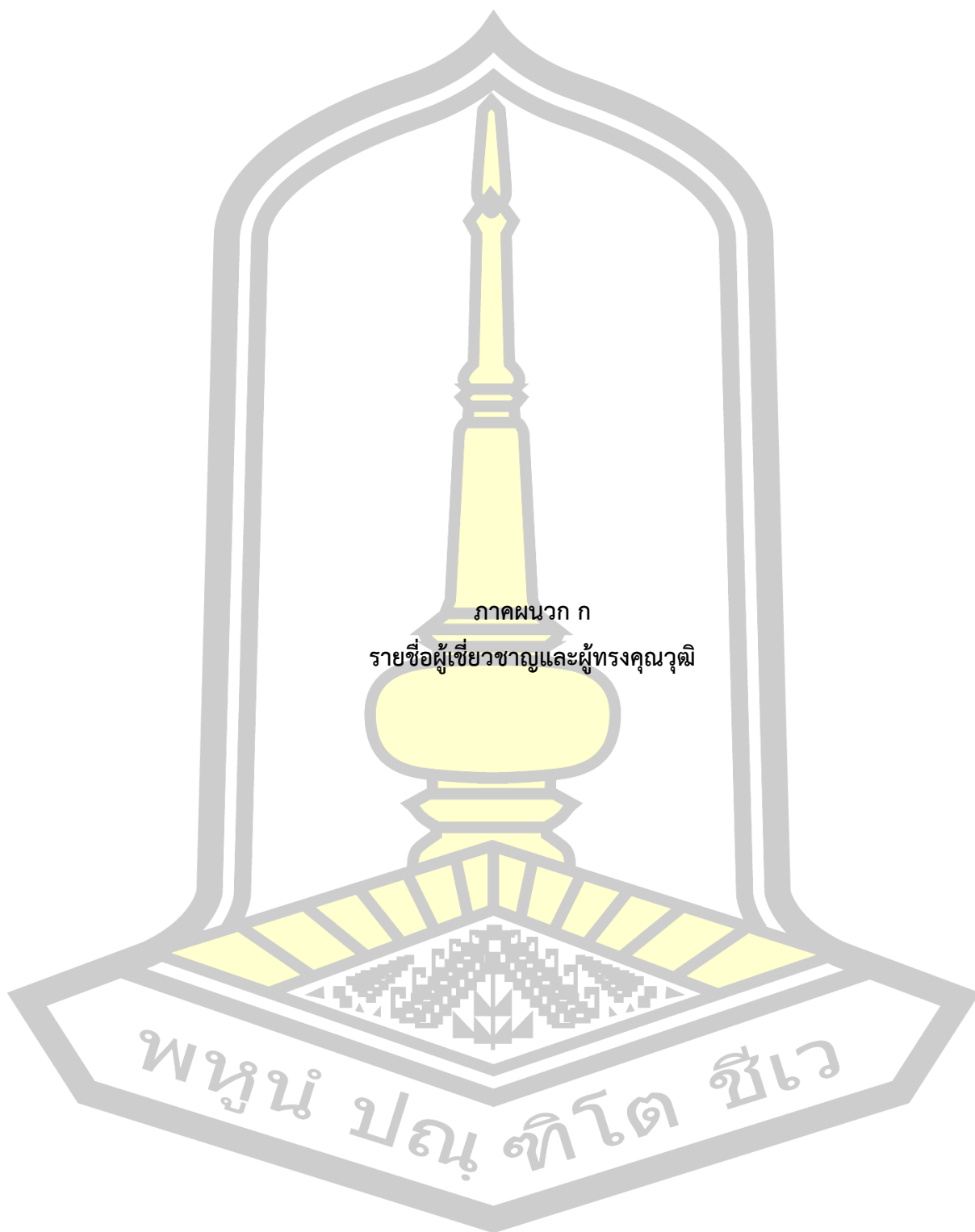
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1980). *Effective behavior in organization social participation of farm families in New York State*. New York : Cornell University.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies. Cornell University.
- Dodd, A.W. and Konzal, J.L. (2002). *How Communities Build Stronger Schools : Stories, strategies and promising practices for educating every child*. New York : Palgrave Macmillan.
- Douglah. M. (1970). Some Perspective on the Phenomenon of Participation. *Adult Education Journal*, 20(2).
- Keith, D.D. (1972). Human behavior at work- human relations and organization behavior. *New Planner*, 35, 216-224.
- Reeder, W.W. (1974). *Some Aspects of The Information Social Participation of Farm*. New York : Cornell University.
- Watson-Davis, D. (2011). *Teacher's Understanding, Perceptions, and Experiences of Students in Foster Care: A Forgotten Population*. Ph.D. Thesis, The Claremont Graduate University.
- Whang, I. (1981). *Management of Rural Change in Korea : The Sannal Undong*. Seoul : Seoul Nation University Press.
- Williams, Francis M., Jr. (2008). Student Assistance Program (SAP) : An Organizational and Theoretical Perspective on Building Bridges for Healthy Youth. *Dissertation Abstract International*, 68(8), unpagged, February.

พหุ ประถมศึกษา

ภาคผนวก

พหุ ประจักษ์ ชาติ ชีวะ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

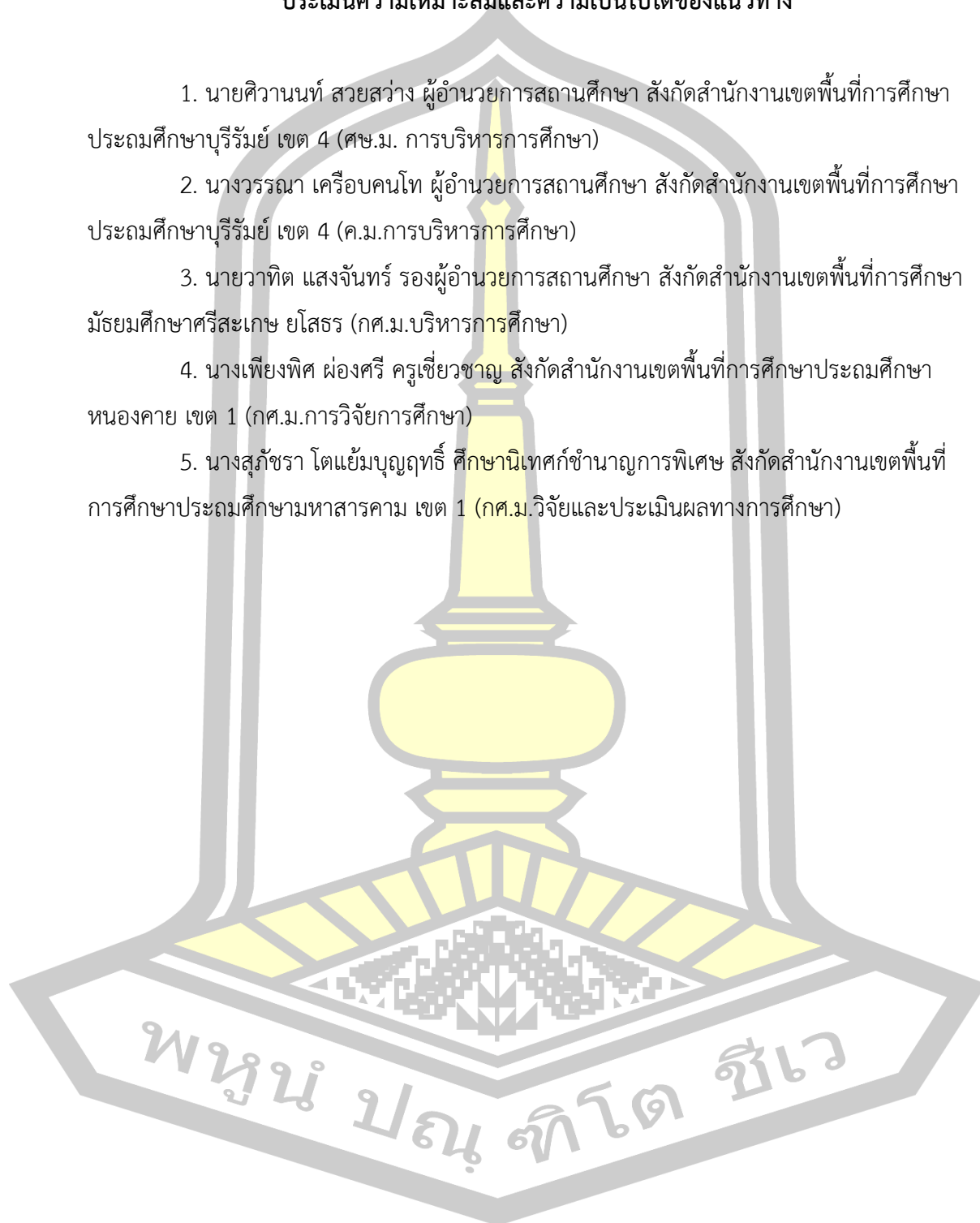
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

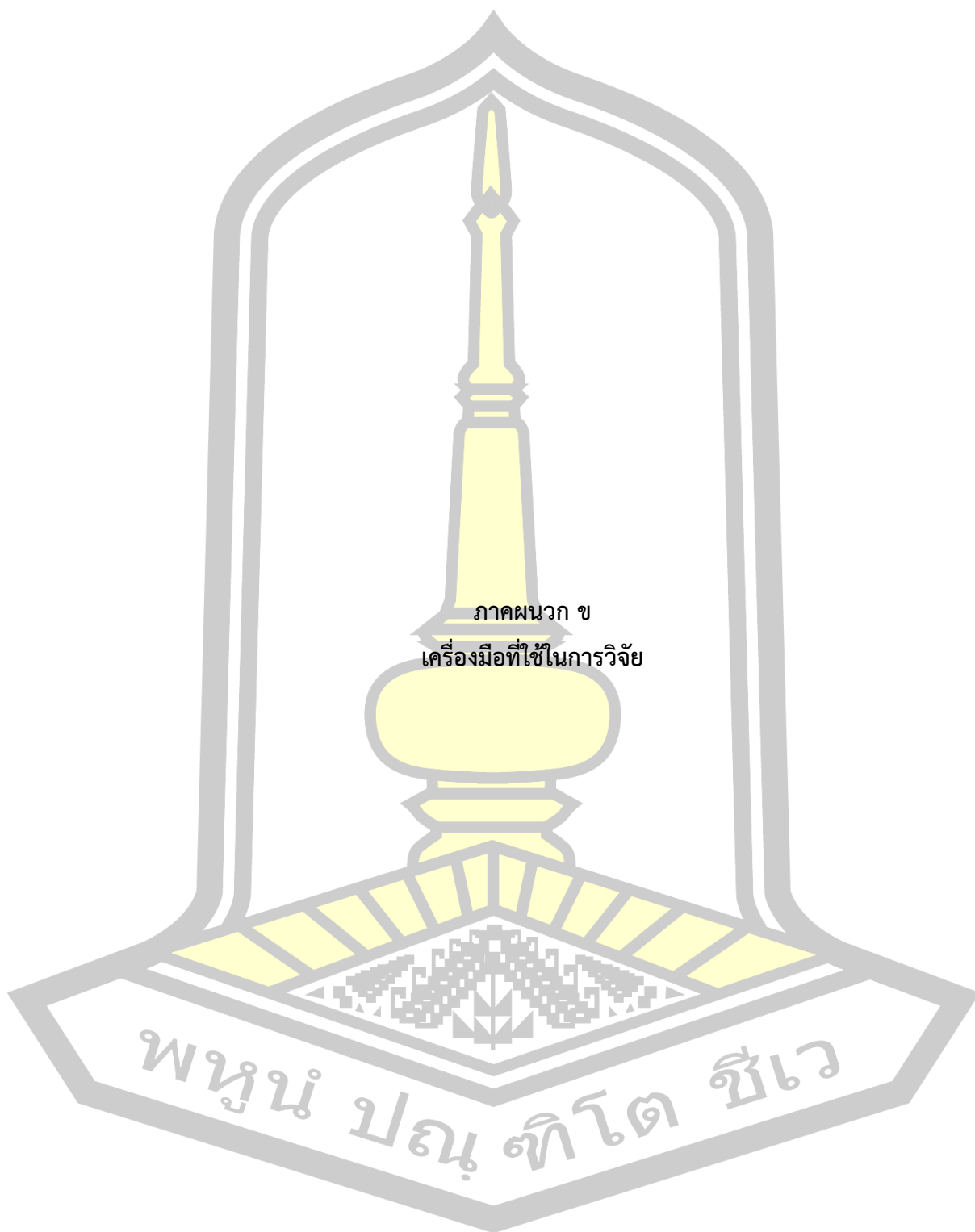
1. นายณัฐพล รักไทย ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (ศษ.ม. การบริหารการศึกษา)
2. นางนิศรา ไกรเพชร ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (กศ.ม.การบริหารการศึกษา)
3. นางวิไลวรรณ สำโรงลุน ครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (กศ.ม.บริหารการศึกษา)
4. นางพัชราภรณ์ ป้องคำสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (กศ.ม.การวิจัยการศึกษา)
5. นายชิตีพัทธ์ สุขเกษมศิลป์ ครูชำนาญการ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 (กศ.ม.วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในตรวจสอบยืนยัน
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

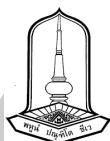
1. นายศิวานนท์ สวยสว่าง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (ศษ.ม. การบริหารการศึกษา)
2. นางวรรณมา เครือบคนโท ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (ค.ม.การบริหารการศึกษา)
3. นายวาทิต แสงจันทร์ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร (กศ.ม.บริหารการศึกษา)
4. นางเพียงพิศ ผ่องศรี ครูเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองคาย เขต 1 (กศ.ม.การวิจัยการศึกษา)
5. นางสุภัชรา โตแย้มบุญฤทธิ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 (กศ.ม.วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตยสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ
ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. ระดับการศึกษา

1. ระดับปริญญาตรี
2. ระดับปริญญาโท
3. ระดับปริญญาเอก

3. ตำแหน่งทางการศึกษา

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. ครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1. น้อยกว่า 5 ปี
2. 5-10 ปี
3. มากกว่า 10 ปี

พหุ มณฑล ๓๖

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่เป็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของท่านที่เป็นปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ท่านเห็นว่าควรมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ
เกณฑ์การพิจารณาระดับคะแนนในช่อง “สภาพปัจจุบัน”

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่พึงประสงค์”

5 หมายถึง พึงประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พึงประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง พึงประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พึงประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง พึงประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่าน โดยพิจารณาว่าข้อความดังกล่าว วิธีการ/แนวทางใดที่เหมาะสมกับ มากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.3 ครูแนะแนวให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา นักเรียน										
5.4 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีความพร้อมในการส่งต่อ										
5.5 ครูที่ปรึกษามีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อ										
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน										
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ										
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา										
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ										
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล										

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. สถานที่ทำงาน.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวสุชติพร โพธิแสง

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์การสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 4

1. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล อย่างไร

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

.....

.....

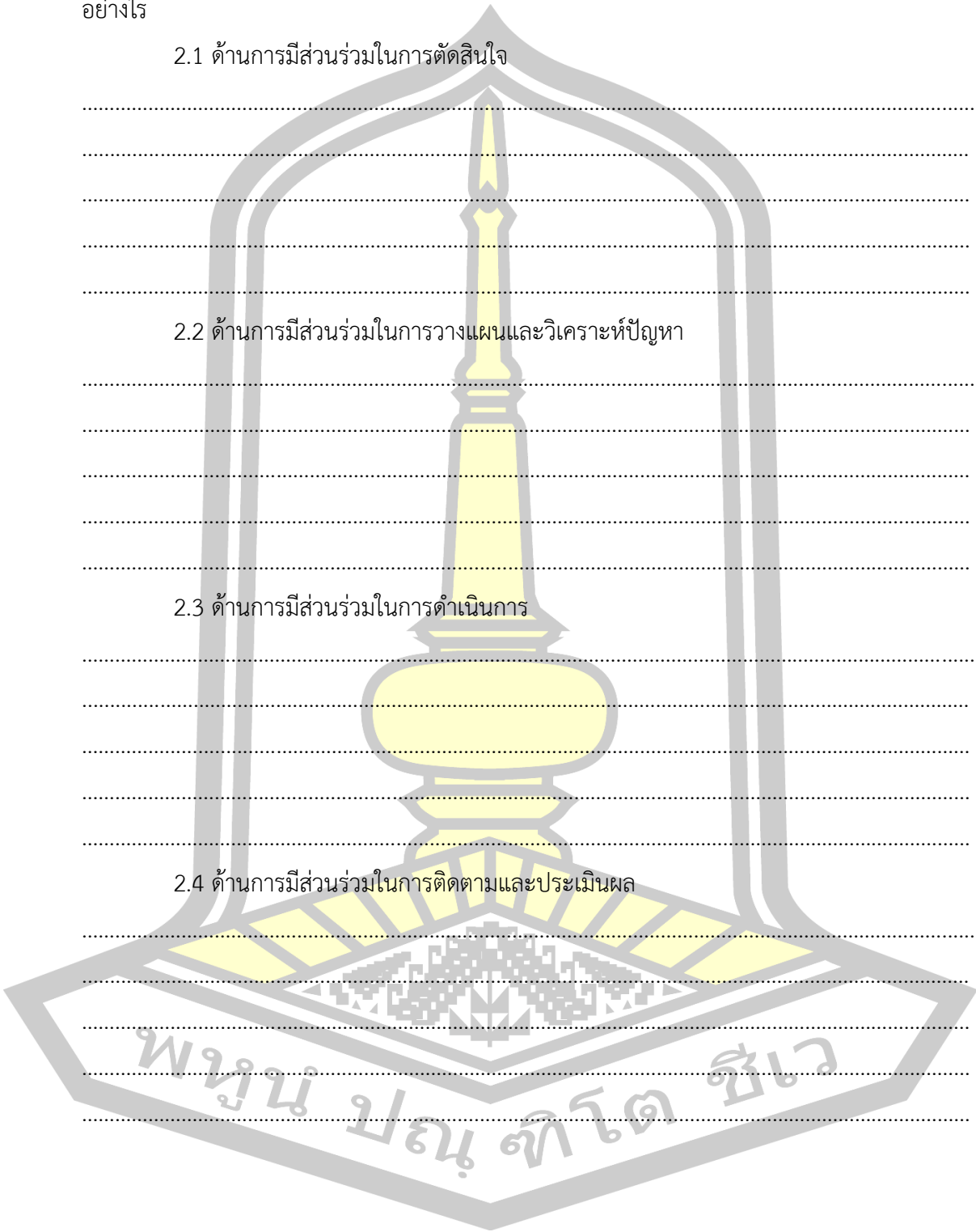
.....

.....

พญนุ ปญญ ทิโต ชิว

2. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นการคัดกรองนักเรียนอย่างไร

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

พจนานุกรม ศัพท์ โศก คติ

3. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นการส่งเสริมพัฒนา
นักเรียน อย่างไร

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

.....

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

.....

.....

.....

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

.....

.....

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา อย่างไร

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

.....

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

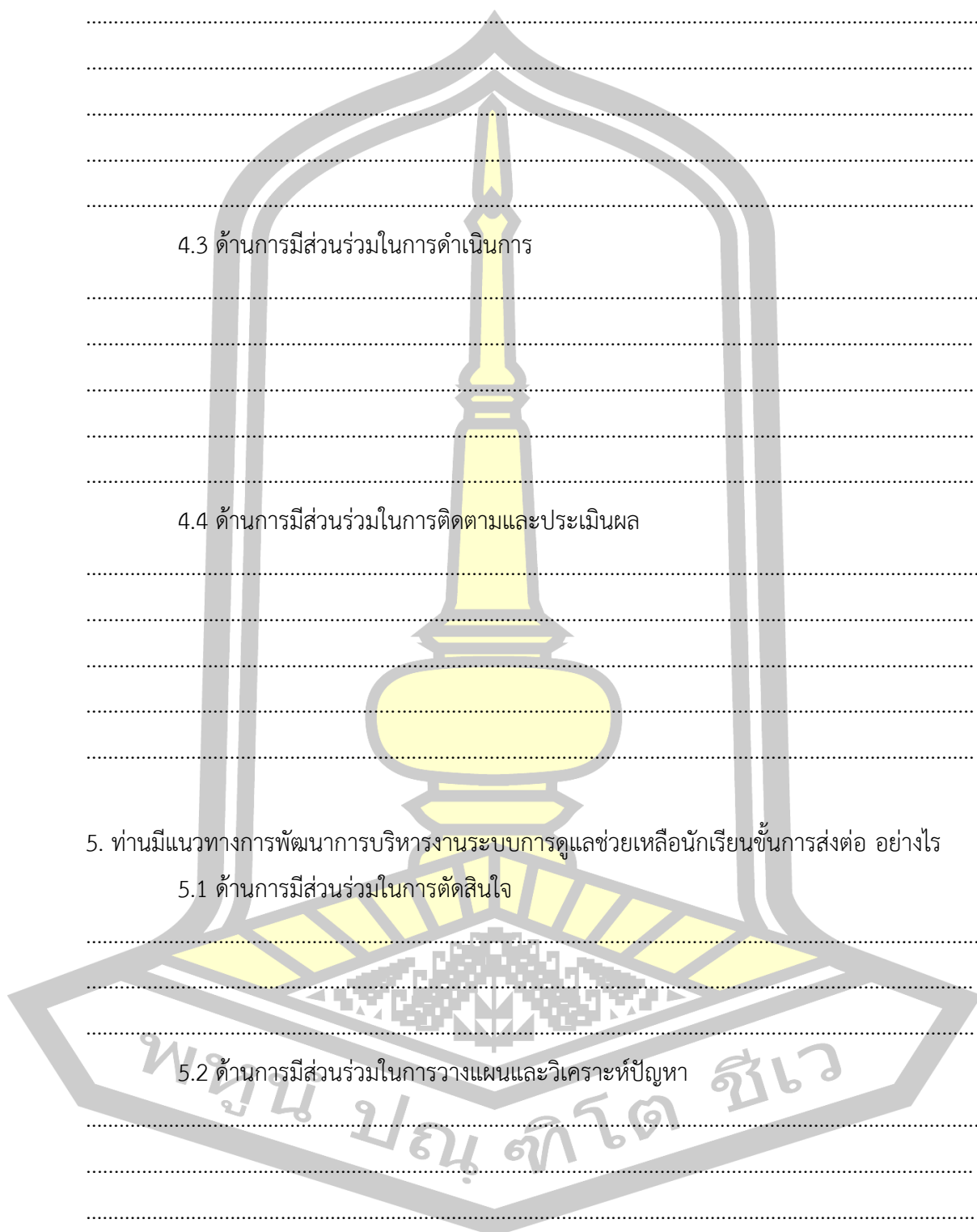
4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

5. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นการส่งต่อ อย่างไร

5.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหา

5.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

5.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

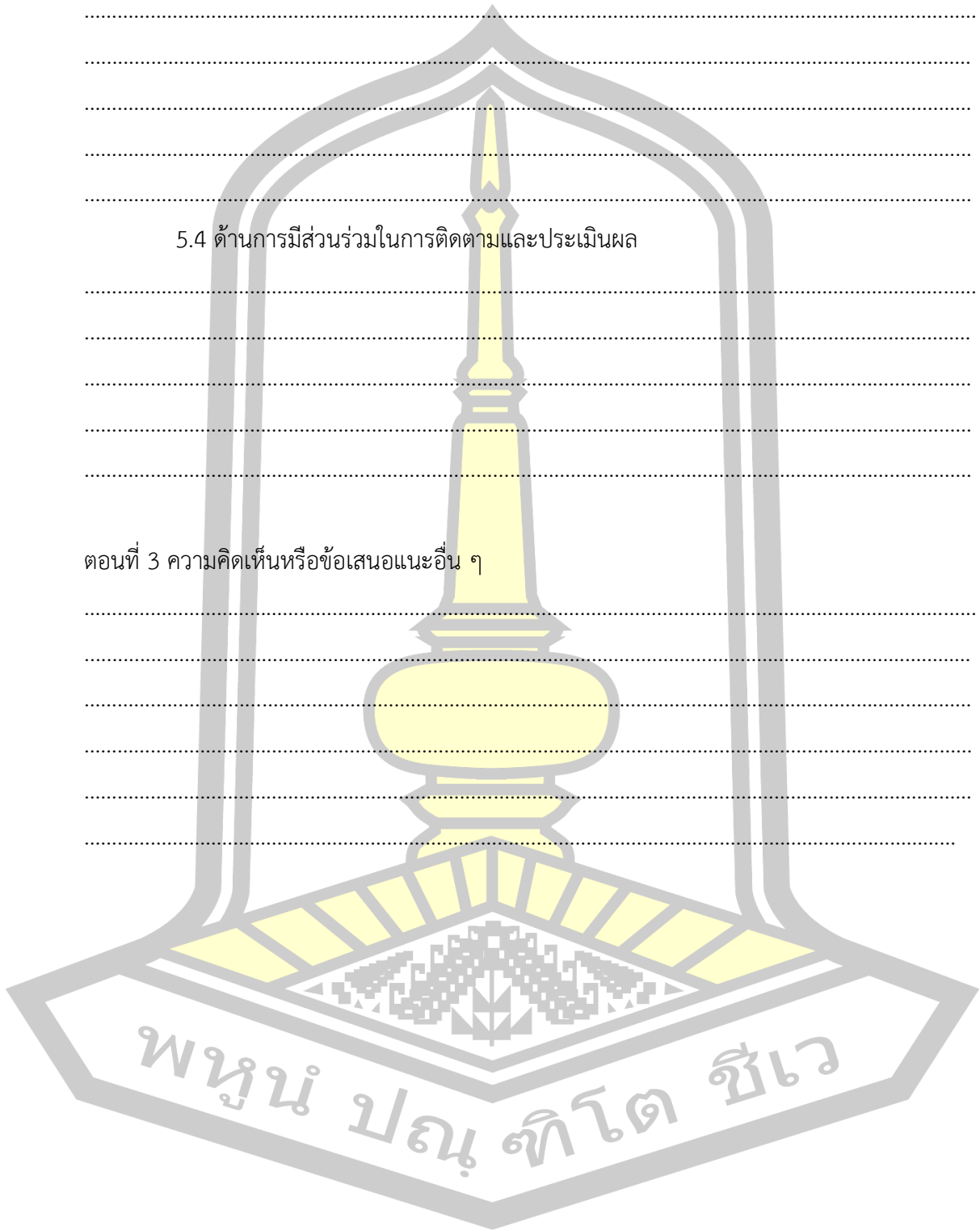
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้
ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. แบบประเมินต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หลังจากที่ท่านได้ศึกษาแนวทางซึ่งผู้วิจัยได้แนบมาพร้อมแบบประเมินนี้

3. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

หากท่านต้องการข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่ นางสาวสุชติพร โปธิแสง อีเมล 65010581072@msu.com ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวสุชติพร โปธิแสง)

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ - สกุล
2. ตำแหน่งปัจจุบัน
3. สังกัด
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขา.....

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นแต่ละข้อคำถาม โดยข้อความแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มากที่สุด
- 4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มาก
- 3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ปานกลาง
- 2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อย
- 1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

พหุ ประถมศึกษา เขต 4

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม

สำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ อยู่ในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำ ไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 25 ข้อ และส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 4 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
4. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องว่างเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC

ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่
ต้องการศึกษา

5. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็น
เพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุชติพร โปธิแสง

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม

สำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย
การมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง
และประสบการณ์ทำงาน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. ระดับการศึกษา

1. ระดับปริญญาตรี
2. ระดับปริญญาโท
3. ระดับปริญญาเอก

3. ตำแหน่งทางการศึกษา

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. ครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1. น้อยกว่า 5 ปี
2. 5-10 ปี
3. มากกว่า 10 ปี

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
ส่วนที่ 1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล					
1.1	สถานศึกษาได้จัดข้อมูลนักเรียนไว้ครอบคลุมในแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละบุคคล				
1.2	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนของผู้ปกครอง				
1.3	สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมบ้านของครูที่ปรึกษา				
1.4	สถานศึกษามีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล				
1.5	ครูที่ปรึกษามีการวางแผนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม				
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน					
2.1	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน				
2.2	สถานศึกษามีการเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา				
2.3	สถานศึกษามีการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน แต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน				
2.4	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้าน				
2.5	สถานศึกษาได้รับของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นที่น่าเชื่อถือ				

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน					
3.1	สถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ของที่ปรึกษา				
3.2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน				
3.3	สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริม นักเรียน				
3.4	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการหา แนวทาง ในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับ สถานศึกษา				
3.5	สถานศึกษาจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียน				
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
4.1	ครูที่ปรึกษาลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน				
4.2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อแก้ไข ปัญหาให้นักเรียน				
4.3	สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และเทคนิค ในการให้คำปรึกษา				
4.4	ครูที่ปรึกษามีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา สถานศึกษามี การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน				
4.5	การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหา ของนักเรียน				
5. ด้านการส่งต่อ					
5.1	ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การส่งต่อ				
5.2	ครูที่ปรึกษามีการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการส่งต่อให้ ผู้เชี่ยวชาญ				

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
5.3	ครูแนะแนวให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหานักเรียน				
5.4	นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาที่มีความพร้อมในการส่งต่อ				
5.5	ครูที่ปรึกษามีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อ				
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน					
	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
	2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหา				
	3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ				
	4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

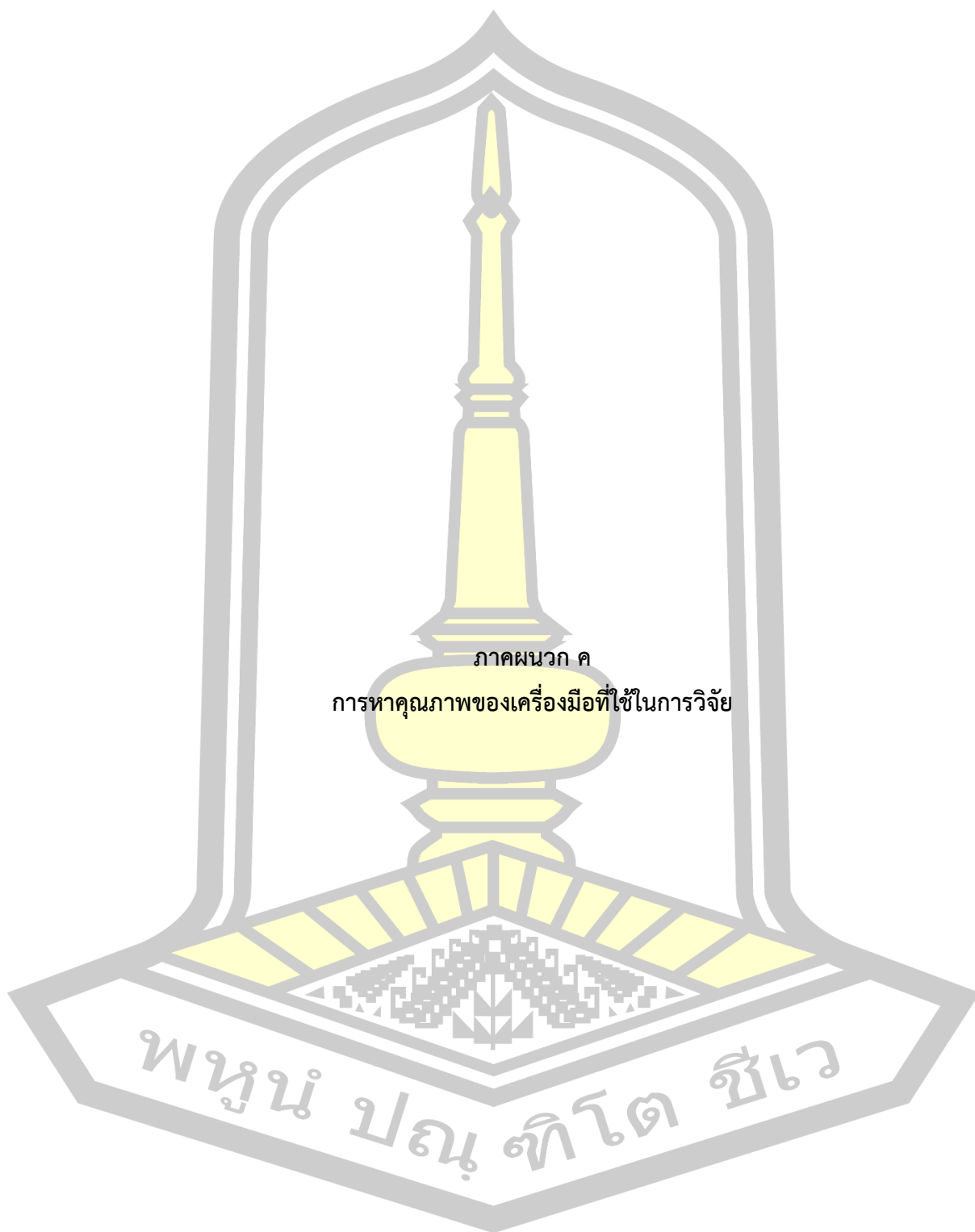
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค

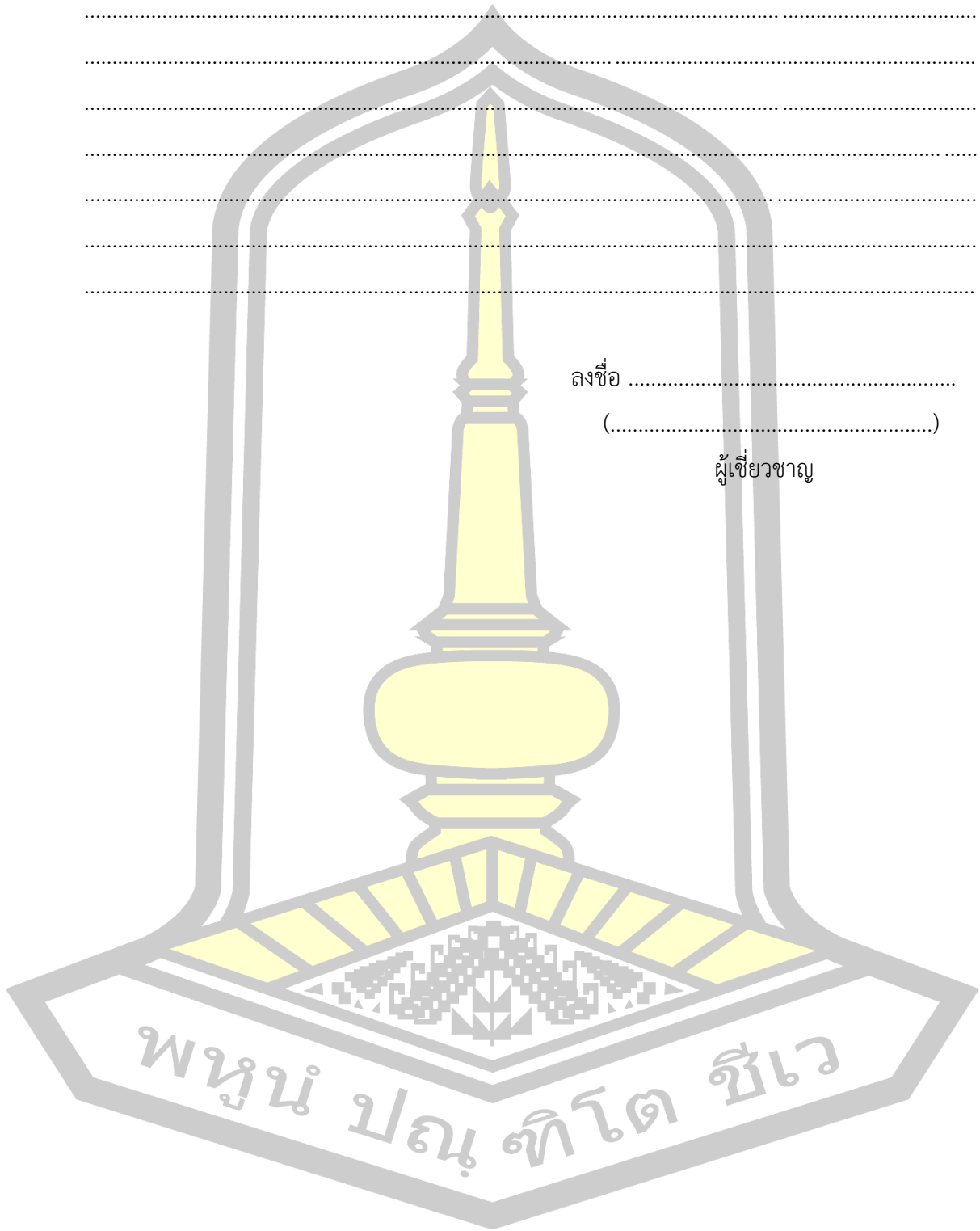
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

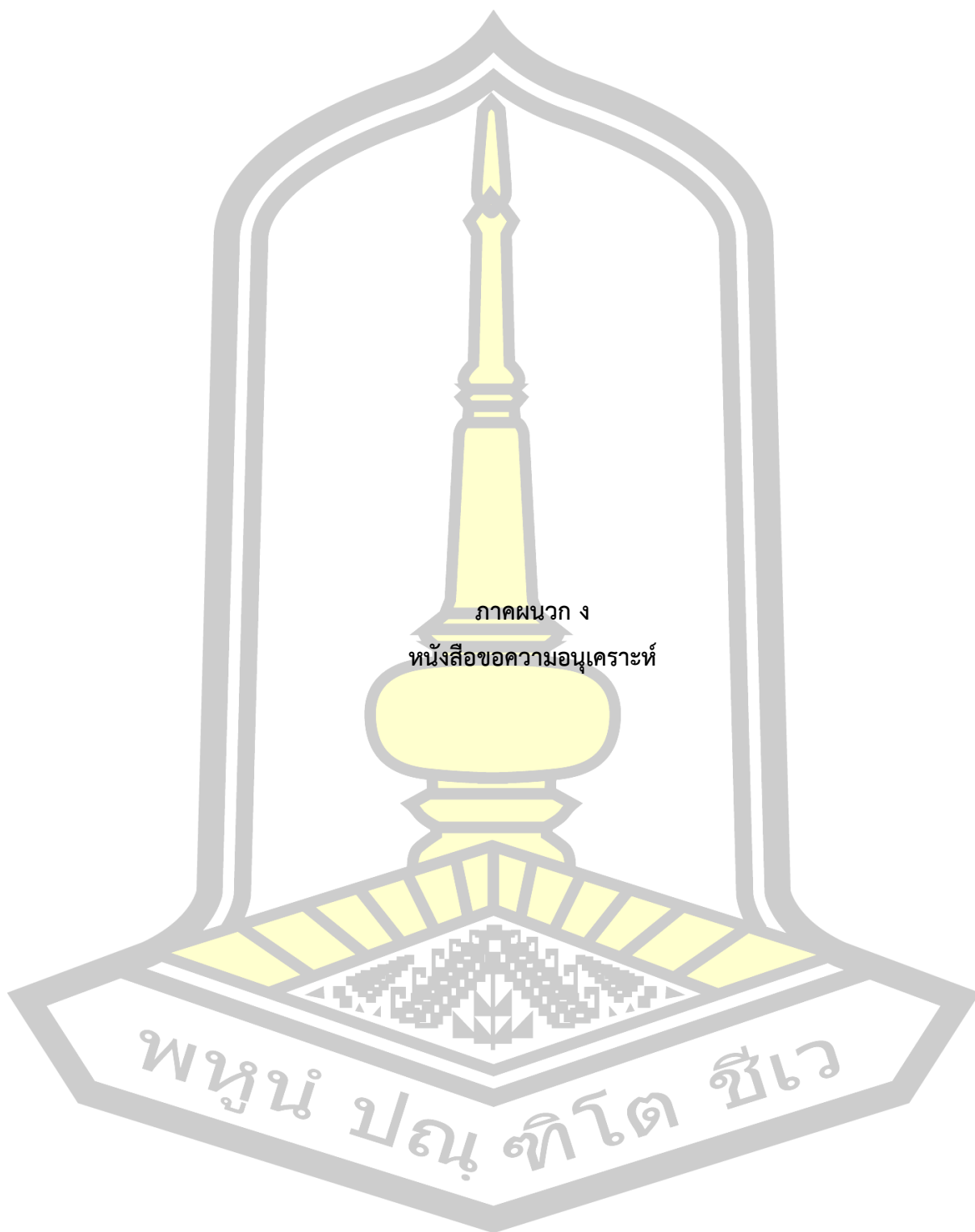
พหุณํ ปณํ ทิโต ชีเว

ข้อ	การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.	ครูที่ศึกษามีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.	การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องและเหมาะสม กับปัญหาของนักเรียน	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
5. ด้านการส่งต่อ								
1.	ครูที่ศึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการส่งต่อ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.	ครูที่ศึกษามีการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการส่ง ต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	ครูแนะแนวให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา นักเรียน	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาที่มีความพร้อม ในการส่งต่อ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.	ครูที่ศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน								
1.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการวิเคราะห์ ปัญหา	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	1	1	1	1	1	1	สอดคล้อง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2830

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายณัฐพล รักไทย

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2830

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางนิศรา ไกรเพชร

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ ว2830

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางวิไลวรรณ สำโรงลุน

ด้วย นางสาวสุชติพร โทธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2830

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางพัชรภรณ์ ปิ้องคำสิงห์

ด้วย นางสาวสุชาติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2830

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ**เรียน** นายชิตพัทธ์ สุขเกษมศิลป์

ด้วย นางสาวสุชาติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ ว2831

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ**เรียน** นายตีวานนท์ สายสว่าง

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ มีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ 22831

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ**เรียน** นางวรรณมา เครือคนโท

ด้วย นางสาวสุชาติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2831

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอลาขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายวาทีต แสงจันทร์

ด้วย นางสาวสุชติพร โปธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ มีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2831

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางเพียงพิศ ผ่องศรี

ด้วย นางสาวสุชติพร โปธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ว2831

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวสุภัชรา โตแยมบุญฤทธิ์

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสี่อ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ 2832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ**เรียน** ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ก.ศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตคนดังกล่าวเข้าทดลองใช้เครื่องมือวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ 2833

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ด้วย นางสาวสุชาติพร โทธิแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวสุชาติพร โทธิแสง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ 2833

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ด้วย นางสาวสุชติพร โพธิ์แสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวสุชติพร โพธิ์แสง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

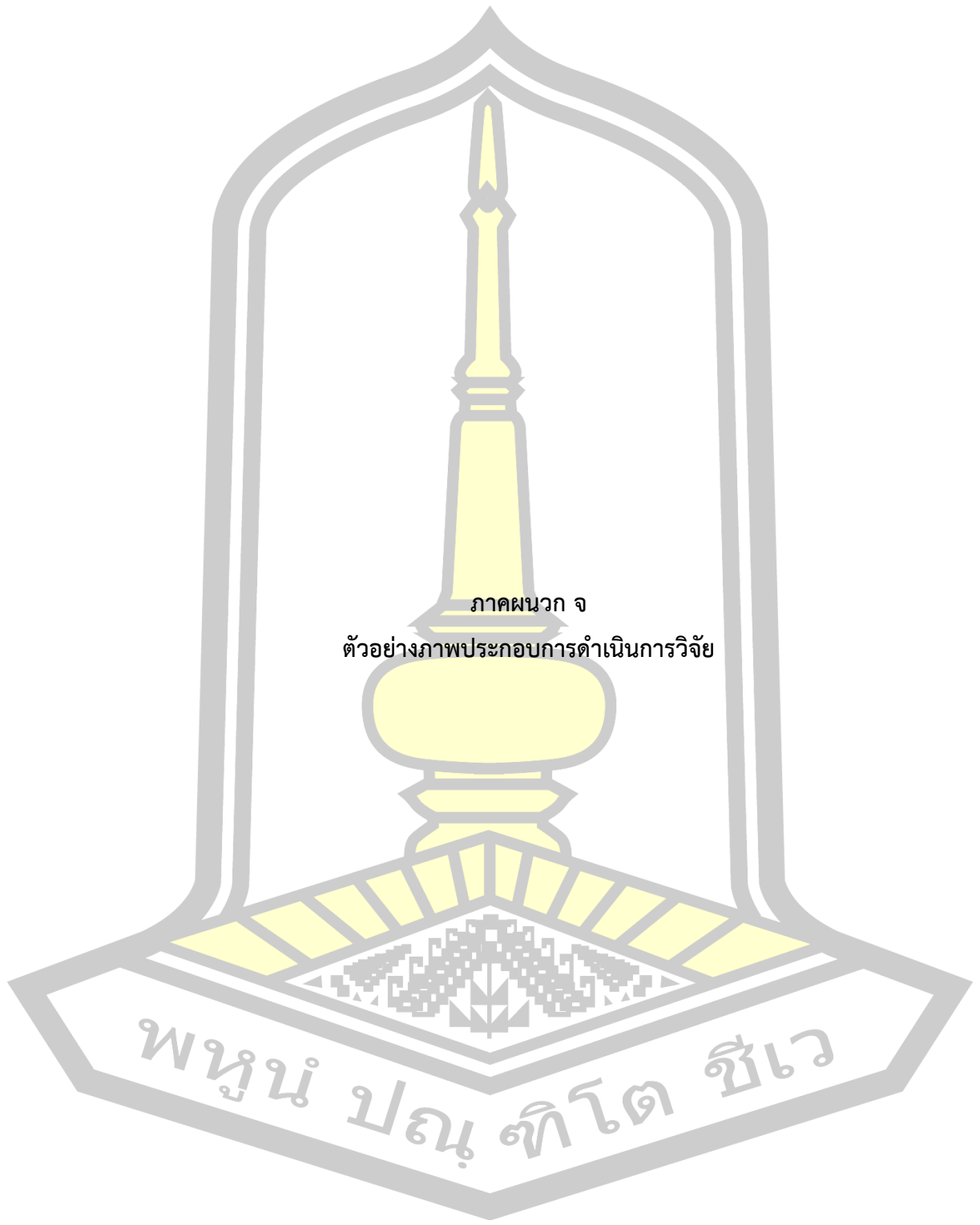
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

มณู ที เก

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

กรมบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ภาพปัจจุบัน
โดยกรมมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์มี	5 4 3 2
รูปที่ 4	
ส่วนที่ 1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	
1.1 สถานศึกษาไม่ได้จัดข้อมูลนักเรียนไว้รอบครบในภาค ละด้านของนักเรียนแต่ละบุคคล	
1.2 สถานศึกษาไม่ได้พิจารณาร่วมมือในทางให้ข้อมูล นักเรียนต่อผู้ปกครอง	
1.3 สถานศึกษาไม่ขอความร่วมมือในการติดตาม เยี่ยมบ้านของครูผู้เรียน	
1.4 สถานศึกษาหรือเครือข่ายไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนรายบุคคล	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสุชติพร โปธิแสง
วันเกิด	วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2537
สถานที่เกิด	อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 120 หมู่ที่ 2 ตำบลคึมชาด อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดฤๅษีสถิต หมู่ 11 ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31230
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอมตวิทยา จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2555 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอมตวิทยา จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2561 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2568 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ์ ปณุ์ ทิโต ชีเว